Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 32 (10.028). ● 1991 йил 14 февраль ● пайшанба ● Баҳоси 6 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

Вазирлар Маҳкамаси 7 февралда қишлоқ аҳолиси шахсий ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш масалалари юзасидан Президент чиқарган фармонлар ва Ўзбекистон ССР ҳукуматининг қарорлари қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилди. Таъкидлаб ўтилдики, қисқа муддат ичида 1,5 миллион оилага ер ажратиб берилди, шу оилаларнинг деярли ҳар учтасидан бирининг аввал томорқаси йўқ эди. Жамоат секторидан якка тартибдаги хўжаликлар учун 183,2 минг гектар ер ажратилди Йил бошига келиб томорқа фонди майдонлари 408 минг гектардан ошиб кетди, қарор қабул қилингунга қадар бу кўрсаткич 225 минг гектар эди. Томорқанинг ўртача ҳажми 0,12 гектардан 0,17 гектарга, Жиззах ва Хоразм вилоятларида эса 0,23 гектарга етди.

Ер ажратиб берилиши билан якка тартибда уй-жой қуриш суръатлари анча ошди, 1990 йилдагина деярли 6,5 миллион квадрат метр уй-жой қуриб битказилди. Қорақалпоғистон АССР ҳамда Бухородан ташқари барча вилоятлар режани уддаладилар.

Фармон қабул қилингандан сўнг аҳолига 61,5 минг бош бузоқ, 384 минг бош қўй ва эчки, кўп миқдорда чўчқа боласи ва жўжа сотилди. 1990 йилда умуман аҳоли шахсий хўжаликларидаги қорамоллар сони 282 минг бош кўпайиб, 2,7 миллион бошга ёки республикадаги қорамоллар умумий сонининг 61 фоизига етди. Сигирлар 130 минг бош кўпайди ва 1,3 миллион бошга етди, бу эса барча сигирларнинг 75 фоизини ташкил этади.

Шахсий чорва молларни ем-хашак билан таъминлаш яхшиланди. 1990 йилда жамоат ишлаб чиқаришида етиштирилган деярли 1,4 миллион тонна турли озуқа аҳолига сотилди, давлат ресурсларидан 380 минг тонна омихта ем, 75 минг тонна чигит пўстлоғи, 64 минг тонна кунжара ажратилди.

Шахсий ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш ҳисобига қисқа муддатда 600 минг киши меҳнат фаолиятига жалб этилганлиги ҳам муҳим ижтимоий ютуқдир. Ўтган йили шахсий хўжаликларда қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулоти 300 миллион сўмлик кўпайди, озиқ-овқат ва чорва маҳсулотлари етиштириш ошди. Ҳозир қатъий айтиш мумкинки, илгари кўзда тутилганидек, Ўзбекистон ССР Президенти фармонларини амалга ошириш қишлоқда йиллар давомида тўпланиб келган ижтимоий кескинликни анча камайтиришга имкон берди.

Шу билан бир вақтда Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, вазирликлар ва идоралар, жамоа ва давлат хўжаликлари шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг аҳамияти ва ўрнини тўла тушуниб етмаётганликларини, расмиятчилик ва тартибсизлик юз бераётганини, ер участкалари ажратиш чоғида ижтимоий адолатга риоя қилинмаётганини кўрсатувчи кўпгина мисоллар бор. Мавжуд томорқа фондини рўйхатга олмай туриб ер ажратиб берилмоқда, аризаларни кўриб чиқиш кечиктирилмоқда, ерга муҳтож қишлоқ аҳли ўрнига кўп ҳолларда хўжаликлар ҳудудида яшамайдиган шахсларга ер ажратиб берилмоқда. Самарқанд, Тошкент, Қашқадарё, Бухоро ва Сурхондарё вилоятларида худди шундай бўляпти. Масалан, Паркент районидаги Энгельс номли давлат хўжалигида 1990 йил давомида 100 дан ортиқ ариза кўриб чиқилмади. Фаолияти ва истиқомат жойи шу хўжалик билан боғлиқ бўлмаган шахсларга ер ажратиб бериш фактлари оз эмас. Булар асосан савдо соҳасидаги ходимлар, маъмурий идораларнинг ходимлари, турли ташкилотларнинг раҳбарларидир.

Халқ депутатлари Маҳаллий Советларининг ажратилган томорқадан фойдаланишга доир ташкилотчилик ишлари сустлигини ҳам жиддий камчилик деб ҳисобламоқ керак, бунинг натижасида ресурслар чекланган бўлишига қарамай, катта-катта суғориладиган майдонлар сунъий равишда қишлоқ хўжалик оборотидан тушиб қолмоқда. Ўтган йили шахсий ёрдамчи хўжаликларда 5 минг гектардан ортиқ, шу жумладан Қорақалпоғистон АССРда 1,1 минг гектар, Жиззах вилоятида 1,8 минг гектар, Самарқанд районида 189 гектар, Қарши районида 269 гектар ердан фойдаланилмади.

Аҳолига озуқа сотиш ишини яхшилаш талаб қилинади. Ўтган йили республикада умуман вазият қулай бўлишига қарамай, Қорақалпоғистон АССРда ширали озуқа сотиш топшириғи 39,5 фоиз, Бухоро вилоятида 25,4 фоиз, Тошкент вилоятида 13 фоиз бажарилди. Қораўзак, Бухоро, Косон, Ангор, Ёзёвон районларининг хўжаликлари аҳолига топшириқнинг 35—50 фоизи миқдорида пичан сотди. Вилоят ижроия комитетлари назорат қилмаслиги, матлубот кооперацияси системаси ходимларининг сусткашлиги оқибатида ўтган йили аҳолига сотиш учун ажратилган омихта ем, кунжара ва чигит пўстлоғининг бир қисми сотилмай қолди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик вазирлиги идоралари аҳолининг чорва молларига хизмат қиладиган ветеринария пунктлари тармоғини кенгайтириш ишларини суст олиб бормоқда, Ўзбекбирлашув эса ем сотадиган қўшимча савдо дўконлари очиш ишларини дуруст бажармаяпти. В. И. Ленин номидаги бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими билан «Қишлоқ хўжалик машинасозлиги» концерни кичик механизация воситаларини яратиш ва ишлаб чиқариш масалаларини жуда секин ҳал этмоқда.

Вазирлар Маҳкамаси ушбу масалани муҳокама қилиб, Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгашидан, вилоят ижроия комитетларидан, республика вазирликлари ва идораларидан мазкур камчиликлар ва нуқсонларни бартараф этиш юзасидан таъсирчан чораларни кўришни, муҳтож аҳолига ер ажратиб бериш ишини кучайтиришни, зарур бўлган ҳолларда ушбу вазифани ҳал этиш учун айрим жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларини тугатиш ёки бирлаштиришни тажриба қилиб кўришни талаб қилди.

Ўзбекистон ССР Президентининг 1991 йил 11 январдаги шахсий ёрдамчи хўжаликларни янада ривожлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисидаги фармонига мувофиқ халқ депутатлари Маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига ер ажратиб бериш тўғрисидаги аризаларни кўриб чиқиш чоғида ижтимоий адолат қоидаларига қатъий риоя этилишини таъминлаш, қишлоқ ва овул советларининг ташкилотчилик ишларини шахсий томорқа хўжаликлари самарадорлигини оширишга, озиқ-овқат муаммосини ҳал қилишга улар қўшадиган ҳиссани кўпайтиришга қаратиш таклиф этилди.

Далада ем-хашак етиштириб озуқа базасини мустаҳкамлаш структурасини яхшилашга ёрдам берадиган тадбирлар мажмуини амалга ошириш, экиш ишлари режасини тузиш чоғида фақат жамоат чорва молларининггина эмас, шахсий хўжаликлардаги чорва молларнинг ҳам ем-хашакка эҳтиёжини таъминлашни ҳисобга олиб, озуқа экинларини экишни режалаштириш лозим. Жамоат хўжаликларида ва давлат хўжаликларида ем-хашак етиштиришни алоҳида тармоқ қилиб ажратиш, ҳар гектар ердан олинадиган озуқа бирлигини 8—10 тоннага етказиш мақсадга мувофиқдир.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик вазирлигига, «Қишлоқ хўжалик машинасозлиги» концернига: аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларини самарали юритиш, қишлоқ хўжалик экинларининг интенсив тусдаги янги навлари ва дурагайларини яратиш масалалари юзасидан тадқиқотларни кучайтириш; табиат-иқлим шароитига ва аҳолининг кўникмаларига қараб шахсий ёрдамчи хўжаликларни ихтисослаштириш юзасидан тавсияномалар ишлаб чиқиш; тажриба-конструкторлик ишланмаларини жадаллаштириш ҳамда шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун кичик механизация воситаларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш юзасидан чора-тадбирлар мажмуини рўёбга чиқариш, ана шу мақсадлар учун зарур моддий-техникавий ва молиявий ресурсларни ажратиш топширилди.

Вазирлар Маҳкамаси шуни алоҳида таъкидладики, қишлоқ аҳолиси шахсий томорқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш вақтинчалик кампания эмас, балки аҳоли турмуш даражасини оширишга қаратилган бош йўлдир. Бу — барча вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши ва вилоят ижроия комитетлари, район, қишлоқ ва овул советлари, республика жамоа ва давлат хўжаликларининг раҳбарлари мунтазам шуғулланиши лозим бўлган катта ишнинг бошланишидир.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг Фармони

ЖУМҲУРИЯТДА «НАВРЎЗ» УМУМХАЛҚ БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА ЎТКАЗИШ ҲАҚИДА

Жумҳуриятимизда инсоний қадриятларни янада камол топтириш, ўз-ўзига ишонч руҳи ва миллий ғурурини мустаҳкамлаш, дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик, меҳр-шафқатни улуғлаш, маданий ва тарихий анъаналарни давом эттириш ҳамда ривожлантириш, асрлар давомида шаклланган урф-одатлар ва удумларни эъзозлаш мақсадида «Наврўз» байрамини кенг нишонлаш юзасидан қуйидагилар амалга оширилсин:

1. Дам олиш куни сифатида белгиланган 21 мартда ўтказиладиган «Наврўз» умумхалқ байрамига тайёргарлик ишлари бошлаб юборилсин. Бу байрамни ўтказишда 1990 йилда тўпланган ижобий тажрибаларни давом эттирган ҳолда тўла фойдаланилмаган имкониятлар ҳам ишга солинсин. Байрамга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш тадбирларида жумҳуриятнинг ҳар бир фуқароси якдиллик ва ҳамжиҳатлик билан фаолият кўрсатсин.

2. «Наврўз» умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш жумҳурият ташкилий қўмитаси тасдиқлансин.

3. Ҳар бир ташкилот, вазирликдан тортиб, Советлару — маҳалла қўмиталаригача — ҳамма жойда байрамни ўтказиш ишларига жавобгарлик аниқ белгилаб қўйилсин. Жумҳурият ҳудудидаги корхоналар, муассасалар, жамоа ва давлат хўжаликлари, ширкатлар, жамоат ташкилотлари ўз имкониятларидан келиб чиқиб, байрам тадбирларини тегишли транспорт воситалари, озиқ-овқат маҳсулотлари, саноат моллари, тўй-ҳашам ашёлари билан таъминласинлар ҳамда сарф-харажатларни ўз зиммаларига олсинлар. Умумхалқ ҳайрия ҳаракатларида фаол иштирок этсинлар. Фуқароларнинг, жамоаларнинг «Наврўз» умумхалқ байрамини ўтказишдаги ташаббускорлигини қўллаб-қувватласинлар.

Байрам аҳолининг барча табақалари истак ва хоҳишларига, ҳар бир жойнинг ўз шароитларига қараб ўтказилсин.

4. «Наврўз» умумхалқ байрами анъаналарига биноан, ҳар бир фуқарога иззат-икром кўрсатилсин. Қариялар, болалар, беморлар, ногиронлар ҳолидан хабар олиш, бева-бечора ва боқувчисидан ажралганларга меҳр-шафқат кўрсатишга алоҳида эътибор берилсин.

Ўзбекистон телевидениеси ва радиоэшиттиришлар давлат қўмитаси билан жамоат ташкилотлари, бадиий жамоалар ўтказадиган ҳайрия узлуксиз кўрсатуви — телемарафон ҳар томонлама қўллаб-қувватлансин.

5. «Наврўз» байрамини ўтказиш борасида қўшни жумҳуриятлар билан дўстлик, ҳамкорлик ва маданий алоқалар янада кучайтирилсин. Ўзаро вакиллар юбориш, меҳмон қабул қилиш тадбирлари ишлаб чиқилсин.

6. Оммавий ахборот воситалари байрам ўтказиш жараёнларини кенг ёритсинлар. Бу ишда журналистларнинг масъулияти оширилсин.

Қайси йўналишдаги ахборот воситасида бўлишдан қатъи назар, «Наврўз» умумхалқ байрамини ёритиш — ягона ғоя — инсонни улуғлаш, миллий ғурурни кўтариш, ҳамжиҳатлик, биродарлик, меҳр-шафқат, тинч-тотувлик мақсадлари ва ғоялари билан йўғрилсин.

7. Байрамга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш жумҳурият ташкилий қўмитасига байрам тадбирларида ташаббускор бўлган, фаоллик кўрсатган, фидокорона меҳнат ва ижод қилган кишиларни аниқлаш, ҳамда рағбатлантириш ва тақдирлашга тавсия этиш топширилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1991 йил 12 февраль.

«НАВРЎЗ» ХАЛҚ БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ЖУМҲУРИЯТ ТАШКИЛОТ ҚЎМИТАСИНИНГ ТАРКИБИ

Ёқубов Г. — Ўзбекистон ССР давлат телевидение ва радиоэшиттириш комитети раиси (Комиссия раиси)

Хўжаев Ш. Х. — «Меҳр-шафқат ва саломатлик» ҳайрия жамғармаси раиси (раис ўринбосари)

Искандаров Ж. — Қорақалпоғистон уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси (раис ўринбосари)

Ёқубов Д. — Ўзбекистон ССР Президентининг ёрдамчиси (масъул котиб).

Азимов Р. — СССР халқ депутати

Алимов О. А. — Ўзбекистон табиатни муҳофаза қилиш жамияти республика кенгаши раёсатининг раиси

Алимов Ш. — Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим вазири

Алимов А. — Тошкент вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Алимов С. А. — Сирдарё вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Алламуратов Б. — Ўзбекистон ССР касаба уюшмалари федерацияси раиси

Аминов Б. — Маданият ходимлари малакасини ошириш институти ўқитувчиси

Асанов А. — Нукус шаҳар партия комитетининг биринчи котиби

Асқаров О. Ҳ. — Тошкент шаҳар ижроия комитети раиси

Баҳромов С. М. — Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш вазири

Волков Г. Г. — «Узбекбирлашув» бошқарувининг раиси

Воҳидова Ў. Т. — Ўзбекистон ССР Қизил Ярим ой жамияти раиси

Жўраев Ш. — Ўзбекистон ССР халқ артисти

Зиёмов Ш. — Ўзбекистон ССР Президентининг миллатлараро масалалар бўйича маслаҳатчиси

Зоидов М. А. — Тинчликни ҳимоя қилиш жумҳурият комитети раиси

Исломов М. И. — Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги вазири

Исмоилов А. Р. — Сурхондарё вилоят меҳнат ва уруш фахрийлари кенгаши раиси

Камолов В. М. — Ўзбекистон ССР ички ишлар вазири

Каримова Т. А. — Ўзбекистон ССР халқ депутати

Каримов Б. И. — Фарғона вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Маматова О. — Ўзбекистон ССР халқ депутати

Мельничук В. — байналмилалчи жангчилар уюшмаси раиси

Маҳкамов М. — Ўзбекистон телевидениесининг бадиий раҳбари

Мусаев Э. — Ўзбекистон ССР давлат телевидение ва радиоэшиттириш комитети раисининг ўринбосари

Муталов А. М. — Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари вазири

Муҳаммад Юсуф Муҳаммад Содиқ — Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаси раиси

Муҳаммад Солиҳ — Ўзбекистон ССР халқ депутати

Муҳиддинов Н. А. — тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамияти бошқаруви раиси

Назаров Б. — Ўзбекистон ССР Президентининг маданият, маориф ва ижтимоий муаммолар бўйича маслаҳатчиси

Назиров О. Н. — Ўзбекистон ССР давлат физкультура ва спорт комитети раиси

Нажмиддинов Ф. — Қўқон шаҳар «Меҳр-шафқат ва инсонпарварлик жамияти» раисининг ўринбосари

Носиров А. Н. — Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи котиби

Охунжонов С. С. — генерал-лейтенант

Раҳимов К. — Ўзбекистон ССР алоқа вазири

Раҳимов А. Р. — Бухоро вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Саидов А. — Ўзбекистон ССР ёшлар ташкилотлари комитетининг раиси

Самандаров Э. — Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари — ижтимоий тараққиёт, фан ва маданият комплексининг раҳбари

Санақулов З. С. — Жиззах вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Солиҳбоев С. Ш. — Самарқанд вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Султонова С. У. — Ўзбекистон чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа жамияти раёсатининг раиси

Сўпиев Қ. — журналист, байналмилалчи жангчи

Саъдуллаев Б. — «Чиғатой» дўконининг директори

Тошмуҳамедов Б. О. — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физиология институти директори

Убайдуллаев С. — «Меҳрибонлик» жамияти раиси

Усмонов М. З. — Ўзбекистон ССР савдо вазири

Усмонов С. У. — Ўзбекистон ССР халқ депутати

Шарипов Ш. Н. — республика миллатлараро маданият марказининг директори

Қобилова З. — Наманган вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раисининг ўринбосари

Ғоибов Н. Ё. — Ўзбекистон ССР маданият министри

Ҳамидов Ж. Ҳ. — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби

Худойберганова О. — Хоразм вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси

Эшонтўраева С. — СССР халқ артисти

Юсупов К. Ю. — Ўзбекистон ССР халқ таълими вазири

Юсупова И. Т. — Ўзбекистон ССР болалар фондининг раиси

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИДА

12 февраль куни Ўзбекистон ССР Олий Кенгашида жумҳурият Олий Кенгаши комитетларининг раислари, уларнинг ўринбосарлари, комитетларнинг аъзолари, Ўзбекистон ССР халқ депутатлари, бир қанча вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, олимлар ва мутахассислар иштирокида мажлис бўлиб ўтди.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг раиси М. И. Иброҳимов олиб борди.

Мажлисда «Ер солиғи тўғрисида», «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар ҳақида», «Ўзбекистон ССР фуқароларидан, чет эллик фуқаролар ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида», «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон ССРнинг қонунлари лойиҳалари муҳокама қилинди.

Қонунлар лойиҳалари юзасидан муҳокама чоғида кўпдан-кўп таклифлар, фикр-мулоҳазалар ва истаклар айтилди. Тегишли комитетлар лойиҳаларни узил-кесил ишлаб чиққандан кейин уларни Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг сессияси муҳокамасига тақдим этиш тавсия қилинди. Мажлисда Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, жумҳурият Олий Кенгаши раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ҒАЛАБА НОҲИЯ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ғалаба ноҳия партия қўмитасининг пленуми бўлди. Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди.

Илгари халқ назорати ноҳия қўмитаси раиси бўлиб ишлаган ўртоқ Р. К. Усеинов ноҳия партия қўмитасининг иккинчи котиби қилиб сайланди.

ДАҲА КЎРК ОЧМОҚДА

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ пойтахтининг Қоратош даҳаси қиёфаси кун сайин ўзгариб бормоқда. Бу ерда кенг ҳажмда бунёдкорлик ишлари олиб бориляпти. Янги уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар тобора кўпроқ қад ростлаяпти. Шу кунларда ҳам ёнма-ён жойлашган 4 та кўп қаватли уйни бунёд этиш ишлари олиб борилмоқда. Унинг асосий оғирлиги Дилшод Каримов раҳбарлигидаги комплекс бригада аъзолари зиммасига юклатилган.

12-қурилиш трестининг 49-бошқармасига қарашли бу жамоа бирйўла 3 та ўн икки қаватли уй, улар ёнида болалар боғчасини бунёд этмоқдалар. Турли миллат вакилларини ўз сафига бирлаштирган 28 кишилик жамоа зиммасидаги вазифани шараф билан уддалаяпти. Бригада ҳар бир аъзоси уч-тўрт хил касбни пухта эгаллаганлиги учун ҳам меҳнат самараси салмоқли бўлмоқда. Ҳар ойда 100 минг сўмлик атрофида қурилиш-монтаж ишлари амалга ошириляпти. Бу режада назарда тутилганидан анча кўпдир.

Байналмилал жамоа эришаётган ютуқларда тажрибали ва мураббий бинокорлардан Суннат Тўлаганов, Боқи Қаюмов, Равшан Зокиров, Ҳасан Пўлатовларнинг ҳиссаси катта. Ўз касбдошларининг ҳурмат-эътиборини қозонган бу бинокорлар меҳнатда ҳаммага намуна бўлмоқдалар. Уларнинг ғайрат-шижоати туфайли 58 оилага мўлжалланган янги уй яқин вақт ичида фойдаланишга топширилади.

С. СУЛТОНОВ.

ҚОЗОҒИСТОН ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ МУРОЖААТНОМАСИ

Қозоғистон ССР Олий Кенгаши ССР Иттифоқидаги барча республикаларнинг Олий Кенгашларини «сиёсий донишмандлик, сабр-бардош ва узоқни кўра билиш намуналарини кўрсатишга, яқинлашиб келаётган фожиа — буюк иттифоқ давлатимизнинг парчаланиб кетишига йўл қўймаслик учун қўлдан келган барча ишни қилишга» даъват этди.

Бу мурожаатнома 11 февраль куни Қозоғистон парламентининг сессиясида қабул қилинди. «Бузғунчи кучлар айрим шахсларнинг ёки гуруҳларнинг нафсониятларини, ғаразли манфаатларини кўзлаб халқларнинг эркин миллий ривожланиши ғоясини эксплуатация қилаётган, кўп авлодлар пешона тери ва қони билан мустаҳкамланган миллатлараро дўстликни оғир синовларга дучор қилаётган ҳозирги шароитда шундай фожиали натижага келиниши мумкинлиги реаллигини эътибордан четда қолдириб бўлмайди,— дейилади ҳужжатда.— Шак-шубҳасиз, бизнинг биргаликдаги тарихимизда ўзаро ҳафагарчиликлар, ҳафсала пир бўлиши ва шубҳаланишлар учун жиддий сабаблар бор. Бу сабабларни умумий хонадонимиздаги ҳокимиятни якка ўзи эгаллаб олган, халқлар номидан гапириш ва ҳаракат қилиш ҳуқуқини ўзига ўзи берган маъмурий-буйруқбозлик системаси ўнлаб йиллар мобайнида ҳукмронлик қилиши келтириб чиқарди. Тоталитар ўтмишга фақат биргаликда, куч-ғайратларни бирлаштириб барҳам бериш мумкин».

Қозоқ халқи, республикадаги барча халқлар, деб таъкидланади мурожаатномада, ўзларини ягона Ватандан ташқарида тасаввур қилолмайдилар, бу Ватанни сақлаб қолиш кўп миллатли Қозоғистоннинг ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий манфаатларига мос келади. «Иттифоқнинг бузилиши муқаррар равишда республикалар иқтисодиётининг бутунлай барбод бўлишига, миллионлаб одамлар турмуш шароитининг кескин ёмонлашишига олиб келади, ҳаммамизни бир неча ўн йилларга орқага улоқтириб ташлайди, жаҳон ҳамжамияти мамлакатлари билан ҳамкорликка тузатиб бўлмас зарар етказади. Бизнинг мустақил, тенг ҳуқуқли республикалар ўртасида Иттифоқ Шартномаси тузиш асосида иттифоқни янгилашдан бошқа йўлимиз йўқ».

«Айни пайтда биз соғлом умумдавлат негизларини рад этиб, бутун совет халқининг иродасига мувофиқ амал қилаётган Конституцион ҳокимиятни менсимай, янги федерация қуриб бўлмаслигини яхши тушунамиз. Қайта қуриш жараёнида республикалар билан марказ ўртасида пайдо бўлган табиий ихтилофларни олдиндан айтиб бўлмайдиган фуқаролар қарама-қаршилигига олиб келиши мумкин бўлган «қонунлар уруши»-га айлантириш, бунинг устига, «параллел марказ» яратишга уриниш хавфлидир, ваҳоланки, бу муқаррар равишда мамлакатдаги сиёсий вазиятнинг беқарорлашувига олиб келади».

Депутатларнинг фикрича, марказдан қочувчи вайронгарчилик келтирувчи кучлар йўлини тўсиш лозим. «Бу ишда РСФСР халқ депутатлари алоҳида ўрин тутадилар, чунки маъмурий-буйруқбозлик системасининг зулмини ўз бошидан тўла-тўкис кечирган айни Россия халқлари янгиланган иттифоқнинг шакллантирилишида муҳим амалий роль ўйнаши мумкин ва лозим».

Кескинлашган сиёсий вазият барча республикалар Иттифоқ Шартномасига ўз муносабатларини аниқлаб олгунларича кутишга имкон бермайди. «Мамлакатнинг бирлиги сақлаб қолинишини ёқлаётганлар билан кечиктирмай мулоқот бошлаш, бошқа республикаларга улар узил-кесил қарорга келганларидан кейин қачон бўлмасин, унга қўшилиш ҳуқуқини бериб қўйиш зарур. Биз давлат мустақиллиги тўғрисида қабул қилинган декларацияларга таяниб, иттифоқимиз қандай бўлиши керак, янги марказ қандай бўлмоғи лозим, деган асосий саволларга пишиқ-пухта жавоблар беришимиз шарт. Бу ҳозир, марказий идоралар республикаларнинг суверен ҳуқуқларини назар-писанд қилмасликка интила бошлаганликлари яққол кўриниб қолган пайтда айниқса муҳимдир».

Мурожаатномада шундай деб таъкидланади: «Биз мустақил республикаларнинг мустаҳкам бирлиги, ҳар бир кишига унинг миллатидан қатъи назар, сиёсий, ижтимоий, иқтисодий эркинликлар ва кафолатлар берадиган жамиятни демократиялаш ҳамда инсонпарварлаштиришни янада чуқурлаштириш тарафдоримиз. Биз кўп миллатли мамлакатимиздаги бошқа барча республикалар билан бирга янгиланган иттифоқ таркибида бўлишни истаймиз».

Олмаота.

(ТАСС мухбири).

МАҚСАДИМИЗ — БАЙНАЛМИЛАЛЛИК

Яқинда жумҳурият «Билим» жамияти Бошқаруви миллатлараро муносабатлар ва байналмилал тарбия масалаларини тарғиб этувчи комиссиясининг йиллик ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишни очган СССР халқ ноиби, СССР ФА мухбир аъзоси, Ўзбекистон президенти Кенгаши аъзоси Э. Ю. Юсупов йиғилганларга Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ «Билим» жамияти навбатдан ташқари съездининг якунлари ҳақида ахборот берди. Ўрта Осиё ва Қозоғистон жумҳуриятлари халқлари тақдири, бу халқларнинг яшаш тарзи, миллий анъаналари, урф-одатлари яқин эканлигини, демак, буларнинг бугунги ҳаётида туғилаётган муаммолар тарихини ўрганиш, ўз миллий маданиятини юксалтириш, бозор муносабатларига ўтиш жараёнида пахта масаласи, экология, ер, табиат, сувдан фойдаланиш, миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш каби масалаларни биргаликда ҳал этиш зарурлигини таъкидлади. Қардош жумҳуриятлар олимлари, лектор фаоллари, миллий марказ ва жамиятлар билан ҳамкорликда тадбирлар, дўстлик фестивалларини ўтказиш зарурлиги қайд этилди.

Бир қатор миллий жамият ва марказлар вакиллари халқларимизнинг чуқур ва бой маданий меросини қайта идрок этишда халқ тафаккури ва маънавиятини бойитишга хизмат қиладиган тадбирларни ўтказиш зарурлиги ҳақида гапирдилар.

Ўзбекистон Коммунистик партия Марказий Қўмитаси лекторлар гуруҳининг мудири, фалсафа фанлари номзоди А. М. Жалолов партия ташкилотлари қошида очилган ижтимоий-сиёсий марказлар ва «Билим» жамиятлари ташкилотлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш, ҳамкорликда тадбирлар ўтказиш тўғрисида гапирди.

Тарих фанлари доктори Ш. Н. Якубов Жумҳурият рус тили ва адабиёти педагогика олийгоҳида талабалар ўртасида миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлашга амалий ёрдам бераётган дўстлик театри (кўплаб миллат вакиллари ўзбек ва рус тилларида сўзлашадилар), мунозара кечалари ўтказилганлиги ҳақида ахборот берди.

Иқтисод фанлари доктори Р. Я. Досумов бозор иқтисодиёти механизми, халқ ҳаёти фаровонлигини таъминлашдаги унинг ўрни, ҳар қандай иқтисодий алоқа, хоҳ иттифоқдош республикалар, хоҳ чет мамлакатлар билан бўлсин ҳар икки томоннинг манфаатларини кўзлаб олиб борилиши лозимлиги тўғрисида фикр юритди. Йиғилиш якунида комиссия янги бюро аъзолари сайланди. Жумҳурият аҳолиси ўртасида миллатлараро муносабатлари ва байналмилал тарбия масалаларини тарғиб этишдаги катта меҳнатлари учун бир гуруҳ олимлар «Билим» жамияти эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Х. ЗУФАРОВ,
Ўзбекистон ССР «Билим» Жамияти Бошқаруви илмий котиби.

ХАЛҚИМИЗГА НИМА КЕРАК?

БУГУНГИ куннинг энг муҳим масалаларидан бири бўлажак Иттифоқ федерациясини тенг ҳуқуқли, мустақил Совет Социалистик Жумҳуриятлари сифатида ўтказиладиган умумхалқ овози — СССР референдумидир. Халқимиз янги Иттифоққа ўз муносабатини билдириши керак. Бу тўғридаги Қонун СССР халқ депутатларининг яқинда бўлиб ўтган съездида қабул қилинганди. Ҳозир овоз беришни ўтказиш учун мавзелар ҳудудлари аниқланди. Лекин мавзе комиссиялари аҳолига тарғибот-ташвиқот каби тушунтириш ишларини эндигина бошлади. Шу муносабат билан биз Янгийўл ноҳиясида йўл-йўлакай кишилар билан референдум тўғрисида суҳбатлашиб қайтдик. Уларнинг фикрларини билиш учун саволлар тузиб олгандик.

1. 17 мартда СССР референдуми ўтказилади, бундан Сизнинг хабарингиз борми?

2. Сиз референдумда ССР Иттифоқини тенг ҳуқуқли мустақил жумҳуриятлар федерацияси сифатида сақланиб қолиши учун овоз берасизми ёки...?

Биринчи саволимизга тўлиқ жавоб олгач, иккинчи саволимизни беришни мўлжаллагандик. Афсуски, ҳали кўпчилик референдумни билмас экан.

Биринчи суҳбатдошим «Интернационал» жамоа хўжалигининг кадрлар бўлими бошлиғи И. Акромов бўлди. Икром ака барибир зиёлилардан эканлигини исботлади. Чунки саволимизга аниқ, лўнда қилиб жавоб бердилар. Ноҳия сув хўжалигининг ишчиси Й. Нуралиев эса референдум тўғрисида ҳеч нарса билмаслигини айтди. Механизатор Р. Абдувоситов тусмолдан ишонқирамай «умумхалқ овози бўлса керак, тағин билмадим» деган гапни қилди. 1-автокорхона ҳайдовчиси Й.

17 МАРТ — СССР РЕФЕРЕНДУМИ КУНИ

Одилов референдумни умуман тушунмаслигини, буни яхшиси тушунтириб беришимни илтимос қилди. Охирги суҳбатдошимиз Янгийўл шаҳар ички ишлар бўлими ходими К. Мирзараҳимов «мажлис, йиғилиш деса тушунардим, бунақасини энди эшитишим» деб жавоб берди.

Референдум ўтказилишига деярли бир ой вақт қолди. Назаримда жойларда тузилган референдум ўтказиш комиссиялари ҳали ҳам қоғозбозлик билан, ҳужжатларни расмийлаштириш билан шуғулланмоқдалар. Бу менга мантиқсиздек туюлди. Зеро, биз биринчи навбатда референдум тўғрисида халққа тушунча беришимиз, унинг моҳиятини англатишимиз лозим эмасмикан. Ахир ўзингиз ўйлаб кўринг, мамлакатимизда жуда катта ишга, таъбир жоиз бўлса, унинг тақдирини ҳал этиш билан боғлиқ масала ҳақида гап бормоқда.

Биз кутган натижа бўлмади. Ҳеч ким бизга маънили бирор фикр айтмади. Тўғрисини айтганда, айниқса, қишлоқ мавзеларида яшовчи кишилар кунлик матбуотдан умуман хабарсиз. Чунки айримлар матбуот нашрларига умуман обуна бўлмаганлар.

Қолаверса, халқ ўз иши билан овора. Ҳамма уй-рўзғор ташвишлари билан банд. Референдум ўтказилишини тушунмаганлар эса кўп. Бунинг учун юқорида таъкидлаганимиздек тарғибот-ташвиқот ишларини жонлантиришимиз керак. Халққа ёзма бўлмаса ҳам оғзаки тушунтиришлар беришимиз зарур. Фақатгина халқнинг фикригина, овозигина вайсақи шовинистларга, ўзининг шахсий сиёсий қарашлари билан мамлакатни ҳалокат ёқасига олиб келаётган, халқлар ўртасидаги байналмилалчилик алоқаларини бузаётганларга муҳим зарба бўлади. Халқимизга мана шу керак.

Ҳ. ЮНУСОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ДЎСТЛИКДА, ҲАМКОРЛИКДА

ЦЕХЛАР ЎРНИДА ШИРКАТЛАР

ЗАВОД ИШЛАБ чиқариши бундан икки йил муқаддам оғир аҳволда қолган эди. Белгиланган режалар мунтазам бажарилмас, иқтисодий аҳвол ой сайин ёмонлашар, ишчиларнинг маошлари пасайиб кетган, кўпчилик бошқа корхоналардан иш излашар, дурустроқ жой топганлар ўтиб кетишарди. Ишлаб чиқариш муносабатларини тубдан қайта қуриш зарурат бўлиб қолган эди. Худди шундай вазиятда ишчилар мутахассислар заводни ишлаб чиқариш ширкатига айлантириш таклифини илгари сурдилар. Шу тариқа Оҳангарон темир-бетон ишлаб чиқариш ширкати тузилди. Асосий цехлар ўрнида «Монолит» ва «Металл» кичик ширкатлари пайдо бўлди.

Бу ширкатлар цехлардан фарқли ўлароқ кўпроқ мустақилликка эга бўлди. Ишчиларнинг меҳнатнинг пировард натижасидан манфаатдорлиги ортди. Дастлабки кунларданоқ асосий эътибор ишлаб чиқаришда изчилликни таъминлашга қаратилди.

— Корхонамизда ўзбек, рус, қозоқ, тожик, корейс, туркман, украин ва бошқа ўндан ортиқ миллат вакиллари ишлайдилар,— дейди ширкат раиси Леонид Григорьевич Лигай.— ишда бироз силжиш сезиляпти, лекин ҳамон муаммолар бисёр. Асосий эътиборни жамоамиздаги миллатлар ўртасидаги дўстликни, аҳилликни таъминлаб, мавжуд резервлардан самарали фойдаланишга қаратяпмиз.

Халқ хўжалиги учун зарур темир-бетон плиталари ишлаб тайёрловчи бу корхонанинг ишлаб чиқаришда бир хил маромни таъминлаши уларнинг ўзигагина боғлиқ эмас.

— Асосий хом ашёмиз ҳисобланмиш металлни Магнитогорск, Череповецк металлургия комбинатларидан оламиз,— дейди етакчи иқтисодчи Татьяна Васильевна Сигева.— Ўзаро тузилган шартномага кўра бу комбинатлар бизни йил давомида турли хил металл симлар билан таъмин этиши керак. Лекин ўтган 1990 йилда биз деярли бирон марта улардан металл ололмадик. Чамаси, шартномаларнинг ҳам ҳеч қандай қиммати қолмагандай. Бу ёғи суд, арбитраж... Хуллас, осон бўлмаяпти. Шундай шароитда ишлашнинг ўзи бўлмайди, албатта.

— Ҳозиргина ўзингиз 64900 кубометр темир-бетон плиталари ишлаб чиқарилгани ва бу ўтган йилдагидан уч фоиз ортиқлигини айтган эдингиз, мен тушунолмай қолдим...

— Ҳа, ишлаб чиқаришда ўсишга эришганимиз ҳам, ишчиларнинг ўртача ойлиги ширкат тузилгандан бери 172 сўмдан 250 сўмга ўсгани ҳам,: «Монолит» ва «Металл» ширкатларида олди ишчилар 350—400 сўмдан ойлик олаётгани ҳам рост. Бунга асосан кўпмиллатли жамоамизнинг аҳилликдаги меҳнати туфайли эришаяпмиз. Металлни эса буюртмачиларнинг ўзларига юклашга мажбур бўлаяпмиз. Баъзида цементни ҳам.

Эндиликда ширкатда асосий эътибор корхонага келадиган фойдани кўпайтиришга қаратилган. Бу бозор иқтисодиётига ўтишнинг асосий шартларидан бири. 1990 йилда 1 миллион 430 минг сўм фойда кўрилди. Лекин бу кўп кишилик йирик корхона учун мутлақо етарли эмас. Чунки кўпдан-кўп ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш асосан маблағга боғлиқ. Энг асосий муаммолардан бири корхона 1968 йилда қурилган бўлиб, ўрнатилган дастгоҳлар эса 50—60 йиллар техникасидир. Бундай аҳволда айниқса ҳозирги даврда маҳсулот ҳар қанча зарур бўлмасин катта иқтисодий самарадорликка эришиш қийин. Шунинг учун дастгоҳларни аста-секин янгилаб бориш керак ва бу нарса ширкатнинг асосий йўналишларидан биридир.

Ширкат жамоаси халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш режасини барвақт адо этди. 186 минг сўмлик ўрнига 220 минг сўмлик товар сотилди ва 18,3 фоиз ўсишга эришилди. Келгусида бу борада ибратли тадбирлар белгиланмоқда. Чунки ушбу йўналиш корхона даромадининг салмоқли қисмини ташкил этиши мумкинлиги аниқ бўлиб қолди.

Корхонамиз ишлаб чиқаришини яхшилашнинг яна бир муҳим йўналиши малакали мутахассислар ва ишчи кадрлар билан тўлиқ таъминлашдир,— дейди кадрлар бўлимининг бошлиғи Тамара Федоровна Батманова.— Бу борада мунтазам иш олиб бораяпмиз. Мураббийчилик ҳаракати авж олган. Шундай бўлсада, корхонамизда шу кунда 422 киши ўрнига 376 киши ишлаяпти. Ишлаб чиқаришдаги ўзгаришлар бу соҳада ҳам ишимизни юриштириб юборса ажаб эмас.

Цехларни айланамиз. Дастгоҳлар бир маромда ишлаб турибди. «Монолит» ширкати қолипловчиси Ҳусниддин Ҳамдамовни суҳбатга тортдик.

— Сергей Бибиков, Давлат Бобоев каби ҳамкасбларим билан тил топишиб кетганмиз. Иккаласи ҳам корхонамизга меҳр қўйишган. Ишимиз кўриб турганингиздек осон эмас. Ойлигимиз 300—350 сўм атрофида бўлса ҳам, бу ҳозирги пайтда ҳеч нарса бўлмай қолди. Бу пулни айрим савдо ходимлари ва ширкатчилар бир кунда топиши мумкин. Бизники ҳам ширкат. Лекин ширкатнинг ширкатдан фарқи бор. Маҳсулотни кўпайтириб яхшироқ даромад олишга ҳаракат қилаяпмиз. Келгусида ишларимиз жўнашиб кетиши керак. Ҳарқалай шунга ишонгимиз келади...

Кўплаб ишчилар билан суҳбатлашдик. Корхонада ишлаётганларнинг кўпчилиги маҳаллий миллат йигитлари, ишбилармон ёшлар. Турсунбой Мирсаидов, Абдумалик Ҳайиталиев, Нурали Қурбонов, Тагир Мандиров, Анатолий Подряшкин, Галина Корнишина, Давлат Эргашев каби турли миллат вакиллари бўлган мутахассис ва ишчилар корхона ишлаб чиқаришида ижобий ўзгаришлар қилиш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Н. АБДУРАСУЛОВ.

Тошкент ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг 4-йигирув фабрикасида кўплаб ёшлар меҳнат қилишади. Улар жамоа меҳнат ютуқларига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ушбу суратда нормани муттасил 115 фоизга етказиб бажараётган ёш тўқувчи Мактуба Раҳматовани кўриб турибсиз.

Суратчи Ҳ. СОЛИҲОВ.

СУРЪАТ БЎШАШМАЯПТИ

ЯНГИЙЎЛ ноҳияси саноат корхоналарининг ишчи-хизматчилари янги йилни ҳам дуруст бошладилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми режада белгиланганидан кам бўлмаяпти.

Улар ўн иккинчи беш йилликнинг сўнгги йилида ҳам анча самарали меҳнат қилдилар. Илғор иш усулларини қўллаш, технология жараёнларини тинмай такомиллаштириш, ишчи-хизматчиларнинг ўз меҳнати сифати ва миқдори натижасидан манфаатдорлигини ошириш бунга ёрдам берди. Ишлаб чиқарилган саноат маҳсулоти ҳажми режада белгиланганидан 7,1 фоиз ортиқ бўлди. Қўшимча 5 миллион 120 минг сўмлик турли-туман маҳсулот буюртмачиларга етказиб берилди.

Шуниси диққатга сазоворки, янгийўлликлар кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни ҳам муттасил ошириб боришмоқда. Ўтган йилги топшириқни ҳам ортиғи билан бажаришган эди. Режадагидан ташқари бир ярим миллион сўмликдан кўпроқ уй-рўзғор буюмлари савдо тармоқларига етказиб берилди. Ноҳия саноатида меҳнат унумдорлигини ошириш режасини бажаришда ҳам юксак кўрсаткичга эришилди. У 111,4 фоиз қилиб адо этилди.

М. МАҲМУДОВ.

«ЭКСПРЕСС»: ҲАММА ВА ҲАР БИР КИШИ УЧУН

Тошкентнинг темир йўл кассаларидаги телефонлар ва билет ёзиб берадиган қўполдан-қўпол аппаратлар ўрнини «Экспресс-2» автоматлаштирилган системаси эгаллади. Энди йўловчи билет сотиб олиш учун кўпи билан бир ярим минут вақт сарфлайди. Бутун маълумот кассир командасига бинноан дисплейлар экранига чиқади.

«Экспресс-2» ўз электрон хотирасида поездлар ҳаракати, мавжуд бўш жойлар тўғрисидаги барча маълумотларни сақлайди. Синалган электрон назорат системаси бир ўринга иккита билет сотилишига асло йўл қўймайди. Ваҳоланки, бундай ҳодисалар илгари тез-тез бўлиб турарди. «Экспресс-2» тез орада Москвада ишлаётган қудратли ЭҲМга уланади. У орқали Тошкентдан мамлакатнинг ҳар қандай жойига бориш учун транзит билет буюртириш мумкин бўлади.

Бу йил «Экспресс-2» Бухоро ва Самарқанднинг темир йўл кассаларида ишлай бошлайди. Тўқсонинчи йилларнинг охирларига бориб эса электроникадан Ўрта Осиё магистралининг барча йирик вокзалларида фойдаланила бошланади.

(ЎзТАГ мухбири).

ФАХРИЙЛАР МАМНУН

Очиқ чеҳрали, мулойим сўзли кутубхоначи Александра Павловна Кисицина бугун яна хурсанд. Бежиз эмас, у ўзи бошчилик қилаётган даргоҳнинг кекса мухлислари илтимосини қондирди. Кутубхонада янги адабиётлар, қўлланмалар ва оммабоп нашрлар учун алоҳида кўргазма столлари ташкил этилди.

— Баракалла, энди ҳар ким иккиланмай ўзига керакли янги китобларни топа олади,— дея ундан мамнун бўлишди фахрийлар.

Кутубхоначи эса улардан яна қандай таклиф ва истаклари бўлса айтиб туришларини илтимос қилди. Қарияларнинг илиқ гапларидан кўнгли кўтарилди...

Биз ҳикоя қилаётган бу жонкуяр китоб тарғиботчиси Ленин ва Ҳамза районлари маданият бўлимларига қарашли марказий кутубхоналарнинг 5-филиалида хизмат қилади. Унинг яна бир кўмакдоши Ирина Викторовна Александрова ҳам ўз касбини астойдил севганлардан. Иккала дугона ишлаш билан бирга Тошкент маданият олийгоҳида сиртдан билим олишмоқда.

Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийлари Кенгаши ҳузурида бундан икки йил аввал очилган бу кутубхона мунтазам бойиб бормоқда. Ҳозир у 24 мингдан зиёд китоб фондига эга. Бундан ташқари истаган кишилар кутубхонанинг унчалик катта бўлмаган қироатхонасида турли рўзномалар, жаридалар билан танишишлари мумкин.

— Биз ўқувчиларимизга фақат китоблар тарқатиш билангина чегараланмаймиз, — дейди А. Кисицина, — йиллик режамизга мувофиқ улар билан тез-тез мулоқотда ҳам бўлиб турамиз, шеърият кечаларига тўпланамиз. Янги китоблар юзасидан бахслар уюштирилади.

Яқинда кутубхонада бобомиз Алишер Навоий туғилган куннинг 550 йиллиги муносабати билан кўргазма ташкил этилди. Унда буюк мутафаккирнинг дурдона асарлари намоён этилмоқда. Улар орасида «Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун»нинг сўнгги нусҳалари ҳамда Ойбек «Навоий» романининг яқинда нашрдан чиққан нусхаси ҳам бор.

Кутубхоначилар хизматлари ҳам маънавий, оз бўлса-да ҳам моддий қадр топганидан хурсандлар. Кўпчилик маданий муассасалар ходимлариники каби буларнинг ойлик маошлари ҳам 30—40 сўмга кўпайди.

Д. ИЗАТИЛЛАЕВА.

ИЛҒОР ЖАМОАЛАР

ЧИРЧИҚДАГИ «Ғунча» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси янги йилнинг дастлабки ойи топшириғини 101 фоиз қилиб бажарди. Қўшимча ўнларча минг сўмлик турли хил тикувчилик буюмлари савдо тармоқларига етказиб берилди. Уларнинг кўпчилиги жажжи ўғил-қизларга мўлжалланган либослардир.

Умуман шундай кийим-кечаклар ишлаб чиқаришга ихтисослашган бирлашма ўтган йилни ҳам дуруст якунлади. Ҳаммаси бўлиб 28 миллион 831 минг сўмлик тикувчилик буюмлари тайёрланиб, режанинг бажарилиши 105,1 фоизни ташкил этди.

Жамоа эришаётган бундай ютуқларга болалар учун кийим тикувчи цех чеварларининг қўшган ҳиссаси салмоқлидир. Улар цехлараро меҳнат беллашувида кўпинча мукофотли ўринларни эгаллашмоқда. 400 нафарга яқин хотин-қизларни бирлаштирган жамоа ишончни оқламоқда. Бунда пухта йўлга қўйилган социалистик мусобақа ҳам яхши самара беряпти. У ҳар ойда якунланиб, мусобақада ғолиб чиққан бригадалар ва айрим тикувчилар моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда. Цехнинг И. Ҳайруллина, С. Аҳмедова, В. Ефимова каби тажрибали тикувчилари нормани 150 фоизга етказиб уддалашяпти.

Бу цех билан мусобақадош бўлган тикувчилик цехи жамоаси ҳам вақтдан ўзиб ишламоқда. Чеварлардан О. Мавлонова, С. Юнусова, К. Пирқуловалар меҳнатда юксак кўрсаткичга эришиб, нормани ўртача 140 фоиз атрофида адо этмоқдалар.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
А. ТОЖИЕВ.

● *Иқтисодиёт ойнаси*

ЭНЕРГЕТИКАМИЗ ИСТИҚБОЛИГА БИР НАЗАР

ЭНЕРГЕТИКА — халқ хўжалигининг етакчи тармоғи ҳисобланади. Шундай экан, энергетика қанчалик юксак даражада ривожланган бўлса иқтисодиётимиз олдига қўйилган вазифалар шунчалик осон ҳал қилиниши мумкин. Демак, энергетикада гап кўп. Шунинг учун ҳам унинг истиқболлари, муаммолари кўпчиликни қизиқтиради. Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги техника бошқармасининг бошлиғи М. А. УСМОНОВА шу ҳақда штатсиз мухбиримиз И. АХМЕТОВга қуйидагиларни гапириб берди:

— Вилоятимиз энергетикаси, умуман, жумҳуриятимиз шу тармоғининг тарихи Бўзсув ГЭСнинг фойдаланишга топширилишидан бошланади. Шундан бери энергетика хўжалигимизда катта ўзгаришлар бўлиб ўтди. Ҳозирги вақтга келиб бу система бутун жумҳурият ҳудудини қамраб олган ва унинг таркибида 50 га яқин иссиқлик ва сув станциялари, 200 минг километрдан ошиқроқ барча кучланишдаги электр узатиш линиялари, 1050 та ноҳия электр кичик станциялари, 44 мингта тақсимлаш ва трансформатор пунктлари бор. Уларнинг умумий қуввати 32 миллион киловаттни ташкил этади.

Энергетикамиз асосини иссиқлик электр станциялари — Тошкент, Янги Ангрен ва бошқа нурхоналар ташкил этади. Гидроэнергетика ҳам электр таъминотида ва суғориш ишларини амалга оширишда катта роль ўйнамоқда. Улар орасида Чорвоқ, Фарҳод ва бошқа йирик нурхоналар бор.

Шуни таъкидлаш керакки, бизнинг системамиз Ўрта Осиё ва Жанубий Қозоғистон бирлашган энергосистемаси доирасига киради. Шунинг учун ҳам қардош жумҳуриятлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатилган. Натижада электр таъминотида ҳеч қандай мураккабликлар содир бўлмаяпти. Вазирлик ва вилоятдаги энергетика тармоқлари ўтган йили яхши ишлаб, халқ хўжалигининг барқарор бўлишини таъминладилар.

Энергия системамиз мустаҳкам, деб айтиш мумкин. Бироқ уни истеъмолчиларнинг хўжасизлиги ёки охиригача ўйланмаган қарорлар билан оғир аҳволга солиб қўйиш ҳеч гап эмас. Тўғри, бизнинг мамлакатимизда электр энергияси жуда арзон ҳисобланади. Ҳозирги вақтда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархида электр энергиянинг улуши бир фоиздан беш фоизгача бормоқда. Шунинг учун ҳам бу истеъмолчиларни электр энергиясидан оқилона фойдаланишга қизиқтирмаяпти. Аввало саноат корхоналари бу соҳада исрофгарчиликка йўл қўймоқдалар. Улар кўпинча шартнома мажбуриятларини қўпол равишда бузишяпти.

Шундай бир шароитда энергиядан фойдаланганлик учун тўланадиган ҳақни ошириш ҳақида ўйлаб кўришда маъно бордекка ўхшайди. Чунки, яқин ўтмишда газ, кўмир ва мазутнинг нархи деярли уч баравар оширилди. Ваҳоланки, бу ёқилғи ва ёнилғилар нурхоналарда фойдаланилади. Бундан биз энергетиклар зарар кўраяпмиз.

Бундан ташқари, қишлоқ хўжалик ходимлари учун электр энергиядан фойдаланиш ҳақи тахминан икки баравар арзонлаштирилди. Албатта, бу қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлиги ҳақида қилинаётган катта ғамхўрликнинг кўринишларидан биридир. Биз бунга қарши эмасмиз. Лекин у бизнинг тармоғимиз учун қўшимча машаққатларни вужудга келтирди. Олинадиган ҳақнинг камайиши қишлоқ аҳолиси томонидан электр энергияни истеъмол қилишнинг кескин кўпайишига олиб келди. Бизда кўпчилик қишлоқларда яшайди. Шунинг учун ҳам қишлоқ жойлардаги нур узатиш тармоқлари зўриқиб ишламоқда. Кўп ҳолларда эҳтиёжни қондиролмаяпти. Оқибатда тез-тез ишдан чиқмоқда.

Шуни айтиб ўтиш керакки, қишлоқлардагина эмас, шаҳарларда ҳам уйдаги электр узатиш тармоқлари ҳатто кондиционерлар қўйишга ҳам мўлжалланмаган. Ваҳоланки, жумҳуриятимизда кондиционерлар сони 3 миллионтадан ҳам ошиб кетди. Унинг бешдан бир қисми Тошкент вилоятига тўғри келади. Натижада линияларни ремонт қилиш учун харажатлар кўпайди.

Электр энергияси ҳам битмас-туганмас бойлик эмас. Кўплар у текинга тушади, дейишади. Аслида бундай эмас. Ахир уни ҳосил қилиш учун ўн минглаб ишчилар ва мутахассислар, муҳандислар фидокорона меҳнат қиладилар. Ишлари жуда оғир. Шунинг учун энергиянинг бефойда сарфланишини кўрганда ниҳоятда азият чекадилар. Буни ҳамма жойда ҳисобга олиш керак. Нурнинг ҳар бир киловаттидан тежаб-тергаб фойдаланиш лозим.

Маълумки, кейинги вақтларда қишлоқда якка тартибда ва пудрат усули билан уй-жой қурилиши ниҳоятда кенгайиб кетди. Бу ҳам ўз навбатида ҳаётбахш нурни истеъмол қилиш даражасини оширишга олиб келади. Айрим аҳоли яшайдиган манзилгоҳлар энергиянинг камчилигига дуч келишлари мумкин.

Ҳамма гап шундаки, ҳозирги қувватлар етарли эмас. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда у жуда зўриққан режимда ишламоқда. Аҳвол янада кескинлашиб бормоқда. Масалан, шу йилнинг кузги-қишки даврида бу соҳада қувватларнинг резервдаги қисми 14—15 фоиз бўлиши керак эди. Амалда эса 5—6 фоиздан ошгани йўқ. Худди шундай аҳвол энергия тармоқлари хўжалигида ҳам таркиб топди. Марказлашган капитал маблағлар режаларининг бажарилишини барбод этиш шунга олиб келди. Тармоқни 2000 йилгача бўлган даврда ривожлантириш режаси 1981—1990 йилларда бор-йўғи 50 фоиз бажарилди. Назарда тутилганининг фақат ярмига яқин янги қувватлар ва кичик станциялар ишга туширилди. Ваҳоланки, Ўзбекистон электр энергияни жон бошига истеъмол қилиш кўрсаткичи бўйича Иттифоқдаги ўртача кўрсаткичдан икки баравар орқада қолмоқда. Жуда катта табиат-иқлим шароитлари, минерал хом ашё ресурслари ва ортиқча ишчи кучи ресурсларига эга бўлган жумҳуриятда аҳволнинг шундайлиги афсусланарли бир ҳолдир.

Қолоқликни тугатиш учун энергетикамиз қувватларини кўпайтириш, ёқилғи-энергетика комплексининг ривожланишини жадаллаштириш, унинг хом ашё базасини кенгайтириш, энергияни иқтисод қилувчи технологияни фаол жорий қилиш керак. Шуни ҳам ҳисобга олиш керакки, бундан буён электрлаштириш, унинг ривожланиши хусусиятлари ва такомиллашиши асосан бозор муносабатлари билан белгиланади. Шу билан боғлиқ тармоқни регионал хўжалик ҳисобига ўтказиш мўлжалланмоқда. Бунга биз катта умид боғлаяпмиз. Чунки, у ҳамма жойда корхоналаримизнинг иш самарадорлигини ошириш, уларнинг жамоалари ижтимоий тараққиётини кучайтириш, истеъмолчилар билан муносабатларимизни яхшилашга хизмат қилади, деб ишонамиз.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон ССРнинг 2010 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Энергетика дастури ишлаб чиқилмоқда. Бундан буён энергетикамиз қуввати янги қурилишлар, айни вақтда мавжуд нурхоналарни кенгайтириш, қайта қуриш ва модернизациялаш ҳисобига ошади. Жумладан, Янги Ангрен ГРЭСи қурилиши тугалланади. Сирдарё ГРЭСи яқин вақт ичида қайта қурилади. Натижада унинг қуввати анча ошади. Тошкентни иссиқлик билан таъминлашни яхшилаш учун янги иссиқлик электр маркази қуриш назарда тутилмоқда.

Бизнинг фикримизча, йигирма биринчи асрнинг иккинчи беш йиллигида Тошкент вилоятида органик ёқилғи асосида ишловчи янги ГРЭС қурилиши зарур. Нурхоналарни техникавий жиҳатдан қайта ускуналашга катта эътибор берилади. Шу йўл билан асосий асбоб-ускуналарнинг чидамлилиги янада оширилади, турбиналар, трансформаторларнинг қуввати ортади. Жисмонан ва маънавий эскирган ёрдамчи асбоб-ускуналар янгилари билан алмаштирилади. Ўн учинчи беш йилликда Тошкент ва Ангрен ГРЭСларини иссиқлик режими асосида ишлашга ўтказиш тугалланади. Бу тадбирлар туркуми атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, иш жараёнларининг автоматлашишини янада кучайтиришга ҳам ёрдам беради.

Экологик жиҳатдан соф энергетикани барпо этиш масаласи муҳим бўлиб турибди. Шуни ҳисобга олиб, бу йўлда муайян ишлар қилинади. Жумладан, Янги Ангрен ГРЭСида чанг-газни тозаловчи анча замонавий янги қурилмалар ўрнатилади. Албатта, бу анча мушкул иш. Унинг сабаби шундаки, табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга ошириш иморатларнинг ҳаражат қийматини кескин оширишга олиб келади. Чунончи, Янги Ангрен ГРЭСининг еттинчи ва саккизинчи энергия блокларида шундай қурилмаларни ўрнатиш ҳар бирини барпо этиш ҳаражатларини 50 миллион сўм қимматлаштиради. Бундай маблағ ажратиш ҳозирги шароитимизда жуда оғир. Лекин шунга қарамай бу ишларни қилиш керак. Яна бир муаммо бор. Бизнинг нурхоналаримизга Туркманистонда қазиб олинаётган газ оқимини тезлаштириш ва кўпайтириш лозим. Бу масалани икки қўшни жумҳурият ҳукуматлари ҳеч кечиктирмай ҳал қилишлари лозим.

Жумҳуриятимизда ядро энергетикасини барпо этиш мумкинми? Кейинги вақтларда шундай саволлар кўп тушмоқда. Шуни очиқ айтиш мумкинки, ҳозирги вақтда Ўзбекистонда бундай нурхоналар қуриш масаласи кўриб чиқилаётгани йўқ. Бироқ шундай вақт ҳам келиши мумкин. Бу масалада бизни Япония тажрибаси жуда қизиқтирмоқда. Бу мамлакатдаги атом энергетикаси минтақаси жуда хавфсиз ва истиқболли ҳисобланади.

Бизнинг шароитларимизда энергиянинг анъанавий бўлмаган манбаларининг бошқа кўпгина турларидан фойдаланиш ҳам мақсадга мувофиқдир. Бунда мен сойлар ва ўртача дарёлар, каналлар ва сув омборларининг кичик энергетикани ривожлантириш манбалари сифатида, қуёш энергиясидан, шамол энергетика қурилмаларидан фойдаланишни айтмоқдаман. Ер остидаги иссиқ сувларни унча катта бўлмаган аҳоли манзилгоҳларини иссиқлик билан таъминлаш учун ишлатишни назарда тутаяпман. Анъанавий бўлмаган манбалардан фойдаланишнинг муҳимлигини ҳисобга олиб, жумҳуриятимизда манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг уюшмасини барпо этиш зарур деб ҳисоблаймиз. Бу энергетика муаммоларини ҳал қилиш учун маблағларни бир жойга тўплаш, ҳатто бу ишда бизга нисбатан анча такомиллашган технологияга эга бўлган ҳорижий фирмаларни жалб этиш имконини беради. Хулоса шуки, жумҳуриятимиз энергетикасининг халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига нисбатан илдам суръатлар билан ривожланишини таъминлаш учун барча имкониятлардан фойдаланиш зарур.

*

● Ғалаба ноҳиясидаги «Огонёк» давлат хўжалигида бу йил боғлар яна кўпаяди. Яқинда бу ердаги Москва участкасидаги 30 гектар ерга олхўри кўчатлари экилди. Суратларда: директор ўринбосари Акром Файзиев (пастда) ишчилар билан кўчатларни кўздан кечираяпти; ниҳолларни ўтқазиш пайтида.

Сураткаш: Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

*

ТАЪМИНОТ УЧУН РАҲМАТ

Иқтисодий турмушимизда мушкулликлар тобора кўпайиб бораётган ҳозирги шароитда ҳам Оққўрғон ноҳиясида болаларга эътибор заррача сусайгани йўқ. Халқ депутатлари, ноҳия Совети ва матлубот уюшмаси биргаликда ишлаб чиққан тадбир асосида мактаб озиқ-овқат комбинатида буфетлар учун тайёрланадиган маҳсулотлар тури кўпайтирилди. Уларнинг сифати ҳам яхшиланди.

— Биз мактаб ошхоналари ишини тез-тез назорат қилиб турамиз, — дейди ноҳия матлубот жамияти раиси Мамлакатхон Рисқиева. Ўқувчилар, ота-оналар, куни узайтирилган группалар ўқитувчиларининг истаклари, таклифларини иложи борича ҳисобга олишга ҳаракат қиляпмиз.

Шу кунларда матлубот уюшмасининг умумий овқатланиш мактаб комбинати колхозларда жойлашган 34 та мактабнинг ҳаммасига маҳсулотларни ўз вақтида етказиб бермоқда.

Биз ноҳиядаги бир қатор ўқув даргоҳларида бўлганимизда улар таъминотдан миннатдор эканликларини билдирдилар. Хусусан, 8-ўрта мактаб директори Борис Евгеньевич Цедейко ошхонада болаларга ҳозирланаётган овқатлар хили кўпайганлигини таъкидлади. С. Сегизбоев номли 43-ўрта мактаб ошпази Барчиной Мусақулова эса «ҳали бирон марта озиқ-овқат маҳсулотидан узилиш сезганимча йўқ», дея мамнунлик билдирди. Бу мактаб энг танқис пайтларда ҳам гўшт, сариёғ ва бошқа маҳсулотларни вақтида олиб турибди.

С. ҲАСАНОВ.

ИШ ҲАҚИ МЕҲНАТГА ЯРАШАМИ?

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ: МУСТАҚИЛЛИКНИ КИМ ҚАНДАЙ ТУШУНАДИ

ҲОЗИРГИ пайтда асосий тармоқлардан бири бўлган қишлоқ хўжалигида жуда катта муаммолар борлиги ҳаммага аён. Мамлакатимизда бир неча йиллардан бери озиқ-овқат масаласи ҳал бўлмай, аҳвол яхшиланиш ўрнига тобора ёмонлашиб кетаётганлиги ҳам айнан шу билан боғлиқ. Тезлик билан вазиятдан чиқиш йўллари излаб топилмаса оқибати жуда оғир бўлиши турган гап. Жумҳуриятимизда «Деҳқонлар иттифоқи» тузилиши ана шу йўлдаги муҳим тадбир бўлди. Бу иттифоқнинг асосий мақсади қишлоқ хўжалигида туб ўзгаришлар, тармоқни кескин ривожлантиришни таъминлашдан ва қишлоқ хўжалигида меҳнат қилувчи кишиларнинг иш ва турмуш шароитларини яхшилашдан иборат. «Деҳқонлар иттифоқи»нинг Уставига биноан жойларда, шу жумладан ноҳиямизда ҳам ана шундай уюшма тузилди. Уюшмага хўжаликлардан жами 120 нафар вакил сайланган бўлиб, унинг раҳбар органи — уюшма кенгаши 18 кишидан иборатдир. Бундан ташқари биздан 23 киши вилоят, 4 киши эса жумҳурият кенгашларига вакил этиб сайланган. «Деҳқонлар уюшмаси»нинг асосий вазифаси нималардан иборат?

Аввало жуда кўп вақтлардан бери айтиб келинаётган, лекин ҳамон муаммолигича қолаётган шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги, уларнинг турмуш тарзи ва яшаш шароитидаги жуда катта тафовут масаласини олайлик.

Қишлоқ хўжалигида ҳали ҳам қўл меҳнатидан кўп фойдаланилади. Демак, механизацияни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш, фан-техника ютуқларини тезроқ амалиётга тадбиқ этиш асосий вазифалардан бири бўлади. Шунингдек, қишлоқ аҳлини тоза ичимлик суви билан таъминлаш, чанг ва лой бўлиб кетадиган кўчаларни асфальтлаш каби ижтимоий масалаларни ҳам имкони борича тезроқ бажариш зарурдир.

Қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш даражасини юксалтириш уларга тўланаётган иш ҳақини ошириш билан узвий боғлиқ, албатта. Хўш, нарх-наво ҳаддан ташқари кўтарилиб кетган ҳозирги даврда колхозчи қанча маош олаяпти? Таҳлиллар ноҳиямизда унинг ўртача миқдори 150 сўм атрофида эканлигини кўрсатаяпти. Аммо кўпгина раҳбарлар йиллик даромадни саккиз ойга бўлиб колхозчининг ўртача даромадини катта кўрсатишга ҳаракат қилишади. Ўзингиз ўйлаб кўринг: ахир йил 8 ойдан иборат эмаску! Қолган тўрт ойчи! Ана шу 4 ойда колхозчи қандай кун кечиради?

Қайта ишлаш цехлари қуриш, қўшимча иш жойлари ташкил этиш зарурати етилди, уни тезроқ ҳал этиш керак. Бу борада маҳаллий советлар уюшмага ҳар томонлама ёрдам беришлари лозим. Ҳамкорликда ҳал этиладиган муҳим масалалардан яна бири қишлоқ аҳолисини чорва моллари билан таъминлаш ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ҳар томонлама оширишдир. Чунки жамоа хўжаликлари аҳолига бундай маҳсулотларни етказиб беришга қодир эмас. Бунинг устига барча хўжаликлар биргаликда амалда жами тўққиз минг тонна сут ишлаб чиқиш қувватига эга бўлган ҳолда давлатга 11 минг тонна сут сотиши керак. Шу сабабли хўжаликлар шахсий хонадонларда етиштирилган сутни ҳам сотиб олишга мажбур. Аслида хўжалик фермалари аввало шу ердаги аҳолини боқиши керакку! Мантиқни қаранг-ки, ким сут топширса, бахмал, автомашина баллони ва бошқа камёб моллар билан таъминланар экан. Нега колхозчи ўзининг болалари ризқу-насибасини қирқиб шу нарсаларни олиши керак. Нега уларни истаган одам истаган жойидан сотиб олиши мукин эмас?! Иш ҳақининг ошишига кўп нарса боғлиқ дедик. Янги йилдан пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларининг харид нархи ошди дейлик, аммо техника, ўғит ва бошқа зарур воситаларнинг нархи тинмай ошиб бораётган шароитда бу тадбир иш ҳақининг оширилишига ёрдам берадими? Уюшмамиз олдида шу сингари жавобталаб муаммолар оз эмас. Бу борада иш ҳақини белгилашдаги чегараларга чек қўйиш, ижара пудрати асосида иш юритиб, шартномада кўрсатилганидан ортиқча миқдорда ишлаб чиқилган маҳсулотларга тўла ҳақ тўлаш йўлидан бориш керак. Колхозчиларнинг даромадлари хусусида гап кетганда, яна бир муҳим масала ҳақида тўхталмай ўтиш мумкин эмас. Бу шахсий томорқа масаласидир. Томорқада маҳсулот етиштириш бир томондан колхозчига қўшимча даромад олиш, иккинчи томондан эса эл дастурхонининг мўл-кўллигини таъминлаш борасида муҳим аҳамиятга эга. Аммо деҳқоннинг мушкулини осон қилиш тўғрисида ҳамма ҳам ўйлаб кўравермайди. У маҳсулотни ўзи етиштиради. Қийинчилик билан бозорга етказади ва ўзи сарғайиб ўтириб сотади. Деҳқон етиштирган неъматни нега жойидан олиб кетиш мумкин эмас? Ҳеч бўлмаса уни транспорт билан таъминлашнинг иложи йўқми? Ҳозирги кунда ноҳиямизнинг қишлоқ жойларида яшовчи қарийб 100 минг аҳолидан ҳар бирига йил давомида бор йўғи ўртача 20 сўмлик пулли хизмат кўрсатилар экан. Ана деҳқон меҳнатига эътиборсизликнинг калити қаерда? Ахир деҳқон бу ташвишлардан қанчалик ҳоли этилса, унинг колхоз далаларидаги иш унуми шунчалик юқори бўлади. Эндиликда бу ҳақда жиддий ўйлаб кўриш учун фурсат етди.

«Деҳқонлар иттифоқи» ноҳия уюшмаси 11 мингдан ортиқ колхозчи, 1,5 минг ўқув тажриба хўжалиги ишчилари ва 3 мингга яқин саноат корхоналари ҳамда қурилиш ташкилотларининг ходимларидан иборат. Бу катта куч. Халқимизда «меҳнат қилган етар муродга» деган мақол бор. Мақсадимиз яхши ишлаб яхши яшаш. Фаровон турмуш кечириш учун меҳнатимизга яраша ҳақ олишимиз керак. Ҳақимиз фақат ойига олаётган маошдангина иборат эмас. Биз йил давомида меҳнат қилиб етиштирган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларимиз ҳисобига ҳаётимиз учун зарур бўлган бошқа турдаги маҳсулотларни олишга ҳақлидирмиз.

Н. ХОЛБЕКОВ,
«Деҳқонлар иттифоқи» Ўрта Чирчиқ ноҳия уюшмаси раисининг муовини.

М. БОЗОРАЛИЕВ,
ноҳия «Машъал» рўзномасининг махсус мухбири.

Атамалар комиссиясида

МАКТАБЛАРГА ЯНГИ НОМЛАР БЕРИЛДИ

ТОШКЕНТ шаҳрида 300 дан ортиқ ўрта таълим мактаблари мавжуд. Мазкур мактабларнинг кўпчилиги бир хил номлар билан аталарди. Шунингдек, яна бир неча номсиз мактаблар мавжуд бўлиб, уларга ҳам ном бериш лозим эди.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши Атамалар комиссияси ва Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси бу масалани ҳал этдилар.

1990-91 ўқув йилини етмишдан ортиқ мактаб янги ном билан бошлади. Янги номлардан 31 таси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчилар ва илм кишилари хотирасига, 8 таси тарихий шахслар, олтитаси қатағон йиллари қурбонлари, 14 таси санъат ва қалам аҳли, биттаси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, 2 та қишлоқ хўжалиги ходими хотирасига ўзгартирилди. Қуйида янги ном олган мактаблар рўйхатини эълон қиламиз.

● Энгельс номли 274-мактабга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Ленин нишони соҳиби Юсуф Мўминов номи берилди.

● Чкалов номли 23-мактаб эса Ленин, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат Белгиси» нишонлари соҳиби, собиқ маориф вазири хотирасига Абдулла Муродхўжаев номи билан юритиладиган бўлди.

● 131-мактаб жамоаси сўровига биноан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, маорифимиз жонкуяри, аълочиси Одил Қаюмов номи мазкур мактабга берилди.

● Ватутин номли 273-мактаб эндиликда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Шуҳрат, Қизил Юлдуз нишондори Нуриддин Носиров номини олди.

● Ушинский номли 272-мактаб эса Ленин нишони соҳиби, жумҳуриятда хизмат кўрсатган ўқитувчи Дадамуҳаммад Нурмуҳамедов номини олди.

● Ўзбекистонда хизмт кўрсатган ўқитувчи Зокир Маърупов номи Пушкин номли 83-мактабга берилди.

● Свердлов номли 41-мактаб жамоаси сўрови ҳам қондирилди. Бу мактаб эндиликда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ҳасанжон Исломов номи билан юритилаяпти.

● Гагарин номли 98-махсус интернат-мактабга СССР халқ маорифи аълочиси, Ғаффор Рашидов номи берилди.

● «Известия» номли 38-мактабга эса Меҳнат Қизил Байроқ нишони соҳиби, жумҳуриятда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ҳаким Мусаев номи берилди.

● Будённий номли 111-мактаб жамоаси ва ўқувчилари бу йилги ўқув йилини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Меҳнат Қизил Байроқ нишони соҳиби Қурбон Юсупов номи билан бошладилар.

● 99-мактабга ҳам шу мактабнинг собиқ директори, Меҳнат Қизил Байроқ нишони соҳиби Тўхтамурод Умаров номи берилди.

● Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Меҳнат Қизил Байроқ нишони соҳиби Рустам Бобоев номи 287-мактабга берилди.

● 124-мактаб эса СССР халқ ўқитувчиси, Қизил Юлдуз нишондори Тоҳир Соипов номини олди.

● 276-мактаб Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Меҳнат Қизил Байроқ нишони соҳиби Фаттоҳ Умаров номи билан юритилади.

● Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, СССР халқ маорифи аълочиси Аъзамжон Рустамов номи 262-мактабга берилди.

● Ўзбек маорифи равнақига катта ҳисса қўшган, жумҳурият маориф вазири бўлиб ишлаган Эминжон Қодиров номи 157-мактабга берилди.

● 219-мактаб эса, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси, қирқ йилдан ортиқ умрини ёшларга таълим-тарбия беришга сарфлаган Абдулла Жўраев номини олди.

● Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси Дадажон Боймирзаев номи 134-мактабга берилди.

● 16-мактаб шу даргоҳ ташкилотчиларидан, Меҳнат Қизил Байроқ нишони соҳибаси Саври Ниёзова номини олди.

● 15-БЎСМ (болалар ва ўсмирлар спорт мактаби)га жумҳуриятда хизмат кўрсатган ўқитувчи, «Ҳурмат Белгиси» нишони соҳиби Маннон Раупов номи берилди.

● СССР Олий Кенгаши Раёсати фахрий ёрлиқлари эгаси Малик Мажидов номини 82-мактаб олди.

● Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, СССР халқ маорифи аълочиси, Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат Белгиси» нишонлари соҳиби Тоир Дадашев номи 128-мактабга берилди.

● Титов номли 213-мактаб жонкуяр инсон, форс, араб тиллари билимдони, ёшлар тарбиясига оид қатор рисолалар тўпламини чоп этган олим Шорасул Зуннунов хотираси учун Шорасул Зуннунов номли 213-мактаб, деб юритилади.

● Академик Содиқ Азимов номи Терешкова номли 98-мактабга берилди.

● Ёзувчи Парда Турсун номи 207-мактабга берилди.

● Ёзувчи ва филолог олим Юсуф Шомансур хотираси ҳам абадийлаштирилди. Эндиликда Энгельс номли 11-мактаб унинг номи билан юритилмоқда.

● Йирик математик, Ўзбекистон Фанлар академиясининг собиқ президенти Саъди Сирожиддинов номи ўзи таҳсил олган Куйбишев номли 1-мактабга берилди.

● Яна бир академик — Ҳабиб Турсунов номи 186-мактабга берилди.

● Ўзбекистон халқ ёзувчиси, «Ҳазрати инсон»дек машҳур асар муаллифи Раҳмат Файзий номини 21-болалар уйига бериш таклифи қондирилди.

● «Ҳазрати Инсон» асарининг қаҳрамони Ш. Шомаҳмудов номи эса 77-мактабга берилди.

● Филолог олим, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Солиҳ Муталлибов хотирасига 250-мактаб унинг номи билан аталди.

● Ўзбек олимаси, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат белгиси» нишонлари соҳибаси Ҳосият Комилова номи 235-мактабга берилди.

● Академик Қори-Ниёзий номи билан 206-мактаб юритилди.

● Ўзбек болалар шоири Қудрат Ҳикмат номи 56-мактабга берилди.

● Ўзбекистон халқ артисти, «Ҳурмат Белгиси» нишони соҳиби Саиджон Калонов хотираси ҳам абадийлаштирилди. Титов номли 96-мактаб эндиликда Саиджон Калонов номи билан юритилмоқда.

● 288-мактаб жамоаси сўровига биноан СССР халқ артисти, СССР давлат мукофоти соҳиби Раззоқ Ҳамроев номи шу мактабга берилди.

● Ўзбек театр ва кино санъатининг намояндаси, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳамза Умаров номи 253-мактабга берилди.

● Эстрада санъатининг етакчиларидан бири бўлган, Ўзбекистон халқ артисти Ботир Зокиров номини 46-мактаб олди.

● СССР халқ артисти Аброр Ҳидоятов хотираси учун Николаев номли 173-мактабга унинг номи берилиб, Аброр Ҳидоятов номли 173-мактаб, деб юритилмоқда.

● Яна бир ажойиб санъаткор, ўзбек театр ва кино санъатининг йирик вакили, СССР халқ артисти Шукур Бурхонов номи 222-мактабга берилди.

● Ўзбекистон халқ шоири Туроб Тўла номини шаҳримиздаги 14-мактаб олди.

● Болаларнинг хассос шоири Зафар Диёр номи 159-мактабга берилди.

● 138-мактаб эса таниқли адиб, Қизил Юлдуз нишони соҳиби Мирзакалон Исмоилий номи билан юритилмоқда.

● Ғоявий-тарбиявий масалалар тарғиботчиси, йирик мутаассуф шоир Аҳмад Ясавий номи 203-мактабга берилди.

● Шарқнинг улуғ мутафаккири Абу Абдуллоҳ Рудакий номи 231-мактабга берилди.

● Калинин номли 127-мактабга IX—X асрда яшаган олим ва табиб Закариё Розий номи берилди.

● Охунбобоев номли 216-мактаб ўзбек шоири, тарихчи ва таржимон Огаҳий номи билан юритилмоқда.

● 121-мактабга Заҳириддин Муҳаммад Бобур номи берилди.

● Моҳлар ойим — Нодира номини эса 265-мактаб олди.

● 259-мактаб XIII асрда яшаган шоир ва файласуф Жалолиддин Румий номи билан юритилди.

● Ўзбек маърифатпарвар шоираси Жаҳон отин — Увайсий номи 104-мактабга берилди.

● Ленин номли 200-мактаб жамоаси сўрови билан бу даргоҳ Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ислом Усмонов номли 200-мактаб деб ўзгартирилди.

● Чкалов номли 62-мактаб шоир Мискин номини олди.

● 248-мактабга Файзулла Хўжаев номи берилди.

● 164-мактаб ҳам давлат ва жамоат арбоби Жаҳон Обидова номи билан юритилди.

● Яна бир давлат ва жамоат арбоби Асадулла Хўжаев номи эса Горький номли 75-мактабга берилди.

● Ҳамза мукофотининг соҳиби Сергей Бородин номи 178-мактабга берилди.

● 183-мактаб қаҳрамон кашшоф Лара Михеенко номини олди.

● «Пионерская правда» номли 96-мактаб ҳам қаҳрамон пионер Аркадий Каманин номи билан юритилди.

● Истибдод йиллари қурбони шоир Усмон Носир номи 241-мактабга берилди.

● Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпон номи эса 258-мактабга берилди.

● Сўфизода номи билан 165-мактаб юритилди.

● Истибдод йилларининг яна бир қурбони Абдурауф Фитрат номи 67-мактабга берилди.

● Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номи Куйбишев номли 271-мактабга берилди.

● Машҳур деҳқон, Ленин, Октябрь инқилоби ва «Ҳурмат Белгиси» нишонлари соҳиби Абдураҳим Шерматов номи 266-мактабга берилди.

● 278-мактаб эса шоир Чустий номини олди.

● Абдулҳай Тожиев номи билан эса 109-мактаб юритилди.

● 126-мактабга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Ҳамидулла Ҳасанов номи берилди.

Пойтахт мактаблари номини тартибга солиш, халқимиз, маорифимиз учун хизмат қилган кишилар хотирасини абадийлаштириш ишлари ҳамон давом эттирилмоқда. Бизнинг бу ҳаракатларимиз бугунги кун нафасига, жумҳурият Президенти И. А. Каримовнинг халқ таълими ходимларига кўрсатаётган эътиборини ифодаловчи яқинда қабул қилинган фармонига мос келади.

ТЕРГОВНИ БИЛИМДОНЛАР ОЛИБ БОРСИН

(ВИЛОЯТ ПРОКУРАТУРАСИ КОЛЛЕГИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ МАТЕРИАЛЛАРИ АСОСИДА)

КОЛЛЕГИЯ мажлисида вилоят ҳуқуқ-тартибот органларининг ўтган йилги фаолиятларига атрофлича баҳо берилди, йўл қўйилган камчиликлар очиқ-ойдин айтилди, келгусида амалга ошириладиган режалар белгилаб олинди.

Чирчиқ, Янгийўл, Калинин ноҳияларида хўжаликлар фаолиятлари устидан ҳамда ижтимоий ва экология соҳалари қонунга риоя этилиши, судларда жиноий ишларнинг кўрилиши юзасидан бир мунча дуруст прокурор назорати ўрнатилди.

Ҳисобот маърузасини кўздан кечирар экансиз, вилоят прокуратураси органларининг, ички ишлар бўлимларининг жиноятчиликнинг олдини олиш, аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини олиб бориш бўйича бир қатор ибратли тадбирларни амалга оширганликларининг гувоҳи бўласиз.

Бироқ, давр ўзгарди, одамлар ҳаётига ошкоралик, демократия кириб келди. Шу билан бирга жиноятчилар олами ҳам ўз фаолиятини қайта «қурди»: тилимизда ўрганмаган «рэкетчи», «мафия», «экстремист» сўзлари пайдо бўлди, чайқовчи, олиб сотарлар, яширин иш кўрадиган унсурларга жон кириб қолди. Хуллас, жиноятчиларнинг услублари такомиллашди, улар ҳуқуқ-тартибот органларига нисбатан бир мунча дурустроқ техника, транспорт воситаларига эга, ҳамиша қулоқлари «динг» бўлиб туради, баъзан отларини ҳаммадан олдин қамчилаб қоладилар.

Шундай пайтда прокуратура органлари ходимларининг сусткашлиги, вазиятни зудлик билан баҳолай олмасликларини оқлаш мумкинмикин? Йўқ, албатта. Лекин, баъзи прокурорлар айбни бошқаларга ағдариб, шу билан танқидлардан қутилишга уринадилар. Масалан, Бекобод шаҳар прокурори вилоят прокурорига йўллаган маърузасида шундай ёзибди: «...Шаҳар ижроия қўмитаси балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш комиссияси давлат ва жамоат ташкилотларининг ёшлар ўртасидаги жиноятчиликка қарши кураш бўйича фаолиятларини аниқлаб бермаган». Ваҳоланки, бу вазифа аслида шаҳар прокуратурасига тегишли.

Кейинги пайтда давлат интизомини бузиш, давлат ва жамоат мулкини сақлаш қоидаларига риоя этмаслик ҳоллари тез-тез рўй бериб турибди. Агар мансабдор шахслар бу номаъқулчиликлари учун қаттиқроқ маъмурий жазога тортилганларида эди, кўзлари «ярқ» этиб очилардилар. Афсуски, кўпинча вилоят, шаҳар, ноҳияларнинг прокуратуралари ана шу иллатларни фош этиш, тегишли чора кўриш билангина чекланадилар.

Жиноят ва жиноятчилик жазоланиш муқаррарлиги, ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларини ҳеч қандай йўл билан «қўлга олиш» мумкин эмаслигига ҳамма ишонган тақдирдагина камайиши мумкин. Лекин, афсуски, баъзан ўғри бир томонда қолиб, тўғри балога йўлиқади, терговчилар фақат ўзлари истаган айбни ёпиштиришга уринадилар. Янгийўл, Ангрен, Бекобод шаҳарлари, Коммунистик, Тошкент, Пискент ноҳиялари прокуратураларида тергов сифати талабга жавоб бермайди, баъзи шаҳар ва ноҳияларда эса у асоссиз равишда чўзиб юборилмоқда.

Жиноятнинг камайиши уни ўз вақтида очишга боғлиқ. Ўтган йили тергов олиб борилаётган жиноий ишларнинг 55,7 фоизи очилмай қолди. Бунинг асосий сабабларидан бири темирни қизиғида босмаслиқдир. Шунингдек, тергов ишларида маҳорат, тажриба етишмайди. Чигални ечадиган оддий нарсаларга эътибор берилмайди. Ўтган йили ана шундай нўноқлик-ношудлик, жиноятчиларнинг шахсини, қаерда юрганлигини аниқлайолмаслик туфайли 1761 та жиноий иш ҳаракатдан тўхтатилди. Булар орасида 61 та қотиллик, 63 та оғир тан жароҳати етказиш, 142 та ўғирлик ҳамда қароқчиларча ҳужум, фуқароларнинг шахсий мулки ўғирланганлиги тўғрисида 1586 та жиноий иш бор эди. Бу эса ўз навбатида ўзибўларчилик кайфиятига олиб келди. Шахсий мулк ўғирланганда дастлабки тергов воқеа содир бўлган жойни кўздан кечириш, жабрланувчини сўроқ қилиш билан кифояланади. Чуқурроқ текширув олиб борилмайди. Шундай қилиб, 5—10 саҳифани ташкил этган жиноий иш тўхтатилади. Шаҳар ва ноҳияларнинг прокурорлари эса қонунсизликни кўра-била туриб, розилик берадилар. Фуқароларнинг шахсий мулклари ўғирланганлигига оид жиноий ишларнинг деярли ярми лоқайдлик туфайли тўхтатилган.

Мол-мулкини ўғирлатган жабрдийдалар қаёққа бош уриб боришади? Кунлар, ҳафталар, ойлар ва йиллар ўтади. Излар ёпилади. Жазосиз қолганидан «руҳланган», худодан ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларини янада ношудроқ қилиб қўйишни тилаб ётган ўғри-каззоблар яна «ов»га чиқадилар. Яна самарасиз терговлар, шунчаки текширишлар... Беихтиёр исроф бўлаётган вақтлар, қораланаётган қоғозларга ачиниб кетасиз.

Коллегия мажлисида прокуратуранинг тергов бошқармаси масъул ходимлари шаънига ҳақли эътирозлар билдирилди.

Тўғри, билимдон терговчилар кўп. Масалан, улар ўтган йили 94 та қотилликдан 64 тасини моҳирона фош этдилар. Бунда тергов қисмининг терговчилари А. Ширинов, Ф. Зуфаровларнинг, шунингдек, Чирчиқ шаҳар прокуратураси ходимларининг хизматлари катта бўлди.

Ўтган йили 29,2 фоиз жиноий иш жиноят аломатлари йўқлиги ҳамда бошқа сабаблар туфайли тўхтатилди. Бундай нуқсонлар Бекобод, Калинин, Паркент, Пискент ноҳияларида, Ангрен шаҳри прокуратураларида мавжуд.

Таҳририятимизга келаётган хатларнинг кўпчилигида муштарийларимиз ёшлар ўртасида жиноятчилик кўпайиб кетаётганлиги тўғрисида ҳавотир-ташвиш билан ёзадилар. Бунинг сабаблари кўп. Ёшларимиз турли зарарли таъсирлар орасига тушиб қолишди. Уларни бир томондан марказий телевидение, марказий рўзномалар, иккинчи томондан ғарб эстрада мусиқалари довдиратмоқда. Бундан ташқари, вилоятимиз ноҳия ва шаҳарларида маданий хизмат кўрсатиш савияси паст, бекорчи йигит-қизлар кўп.

Шунингдек; умидсизликка тушган ёшлар ўртасида ўз жонига қасд қилиш ҳоллари ҳам учраб турибди. Бирор сабаб бўлмаса ҳеч ким ўз бўйнига сиртмоқ солмайди. Ноҳия, шаҳар прокуратуралари ўзини-ўзи ўлдириш сирлари, сабабларини очиш ўрнига кўпинча ишни ёпиб қўядилар. Бекобод, Пискент ва Чиноз ноҳиялари прокуратураларида қонун талаб этган даражада иш кўрмаслик ҳоллари рўй берди.

Сирли ўлимлар қора парда ортида қолаверса жиноят ҳам, миш-мишлар ҳам кўпаяди. Шунинг учун ҳуқуқ-тартибот органлари бу масалада яна хушёрроқ бўлиб, масъулиятларини икки-уч баравар оширишлари лозимга ўхшайди. Қўшимча қилиб, шуни айтмоқчимизки, таҳририят социал масалалар бўлимида ўзини-ўзи ўлдиришга оид ишлар халқ судларида юзаки кўрилаётганлиги тўғрисида шикоятлар бор.

Савдо ходимларининг ғайри-қонуний ҳатти-ҳаракатлари Совет қонунлари билан жазоланади. Яқинда «Савдодаги суиистеъмоллар ва чайқовчилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида ЎзССЖ Қонуни чиқди. Қонунни бажариш, бажартириш керак. Лекин, баъзан ҳуқуқ-тартибот органларининг «кўнгилчан»лиги туфайли харидорлар ҳақига хиёнат қилиб, жазога ҳукм қилинганлар ҳамон савдо соҳасида эски номаъқулчиликларини қилиб юрибдилар.

Ғалаба ноҳияси халқ судида 1989—1990 йиллар мобайнида харидорлар ҳақига хиёнат қилган 79 нафар кишининг жиноий иши кўриб чиқилди. Афсуски, халқ суди бу кишиларни савдода ишлаш ҳуқуқидан маҳрум этмади. Масалан, З. Қолбекова савдо қоидаларини бузганлиги учун 1989—1990 йиллари халқ судида муҳокама қилинган эди. Унга нисбатан тегишли жазо қўлланилмади. Ғалаба прокурори икки йил давомида қонунсиз ишларга нисбатан ўз муносабатини билдирмади.

Баъзан ашаддий жиноятчиларга нисбатан эҳтиёт чораларини кўрмаслик кўнгилсиз оқибатларга олиб келиши мумкин. Масалан, Оҳангарон ноҳияси ички ишлар бўлими Кильмяшкин ва унинг шериклари жиноий ишлари юзасидан терговни тугатган, тўққиз айбланувчидан саккиз нафарига ҳеч қаёққа кетмаслик шарти билан рухсат берилган эди. Лекин, ноҳия прокурорининг ўринбосари Ш. Раҳматуллаев айблов хулосасини тасдиқлаётиб, қамоқда сақлаш тадбирларига ўзгартириш киритиш масаласини ҳал этишни унутиб қўйди ҳамда ишни халқ судига юборди. Натижада Кильмяшкин озодликда юрганида қотилликка қўл урди, судланувчилардан тўрт нафари эса яширindилар.

Ўтган йили судларда фуқароларнинг ишини кўриб чиқиш устидан назорат этувчи махсус гуруҳ бир қатор амалий ишларни бажарди. Тошкент, Пискент, Коммунистик, Оржоникидзе, Калинин ноҳиялари ҳамда Янгиобод шаҳри прокуратураларида ССЖИ Бош Прокурори буйруқлари қандай бажарилаётганлиги юзасидан текширув ўтказилди, вилоят суди ва адлия бошқармаси билан ҳамкорликда халқ судларида олиб борилаётган ишлар умумлаштирилиб, муҳокама этилди. Текшириш ҳамда муҳокамаларда 8 та шаҳар ва ноҳия прокурорларига амалий ёрдам кўрсатиш зарурлиги айтиб ўтилди.

Коллегия мажлисида айтилган мулоҳаза, танқидлардан шундай хулоса чиқариш мумкинки, ҳали вилоят, шаҳар, ноҳия прокуратураларида бартараф этиш лозим бўлган камчиликлар кўп, терговчиларда маҳорат, билимдонлик, сезгирлик етишмайди, прокурорлар ўзларига берилган ҳуқуқлардан лозим даражада фойдаланмаяптилар.

Ҳуқуқ-тартибот органларида ишлаш осон эмас. Бу касбни танлаган кишилар ўз ҳузур-ҳаловатларидан кечишлари, халқ манфаатини кўзлаб иш тутишлари, ҳар қандай фавқулодда ҳодисаларга тайёр туришлари керак. Одамларнинг синчков кўзлари уларни ҳамиша кузатиб туради.

Прокуратура органлари — муқаддас даргоҳ. Одамлар бу даргоҳлардан йўқотган ҳақиқатларини топсалар, жиноятчилар ҳамиша талвасаваҳимага тушиб турсалар қонуншуносларга эътибор кучаяди.

Эл раҳмати кўкартиради, лаънати эса охир-оқибат кафангадо қилади.

Э. ҚОСИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

• 1991 — Алишер Навоий йили •

МАРОҚЛИ ЎТДИ

ШУ КУНЛАРДА жумҳуриятимизнинг барча шаҳар ва қишлоқларида, ишлаб чиқариш корхоналари ва хўжаликларда, ўқув муассасаларида улуғ шоир, мутафаккир ва давлат арбоби Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги кенг кўламда нишонланмоқда. Шундай тадбирлардан бири пойтахтимизнинг Ҳамза ноҳиясидаги Абдулла Қодирий номли 198-мактабда бўлиб ўтди.

Кечада мактаб ўқувчилари шоирнинг ғазал ва рубоийларини жозибали тарзда ёддан ўқишди. Улуғ сўз санъаткорининг ҳаёти ва ижодини акс эттирувчи ёзма ишлар, суратлар мажмуаси, деворий рўзномалар тайёрладилар.

Юқори синф ўқувчилари шоир сиймосини саҳнада жонлантиришди. «Алишернинг ёшлиги» деб номланган саҳна кечага файз киритди. Айниқса, шоирнинг болалик чоғини талқин этган 6-синф ўқувчиси Ж. Омонов тўпланганларнинг олқишига сазовор бўлди.

Кечанинг мароқли ўтишида мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиларининг хизматлари катта бўлди. Бу тадбир ўқувчиларда катта таассурот қолдирибгина қолмай, уларнинг адабиёт ва санъатга қизиқишларини яна ҳам оширди.

Г. МИРОДИЛОВА,
198-мактаб ўқувчиси.

* * *

● **Пойтахтимизнинг Октябрь ноҳиясидаги 276-мактабда Алишер Навоий маъракасига бағишланган навоийхонлик кечаси бўлиб ўтди. Суратларда ана шу адабий кечадан лавҳаларни кўриб турибсиз.**

Сураткаш: Ҳ. ШОДИЕВ.

МАКТАБДА НАВОИЙХОНЛИК

ЧИРЧИҚ шаҳридаги 12-ўрта мактабда навоийхонлик бўлиб ўтди. Кечада мактаб ўқувчилари буюк шоирнинг асарларидан олинган парчаларни саҳнада маҳорат билан ижро этдилар. Мактаб директори Б. Каримов, директор ўринбосари М. Усмонова, айниқса, ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси М. Мирзаева ва Тошкент Давлат дорилфунуни тарих куллиётининг сиртқи бўлим толибаси О. Раҳмоновалар мушоирани уюштиришда фаоллик кўрсатдилар.

Мазкур мушоирага бир неча санъаткорлар ташриф буюришди. Ўзбекистон халқ артисти, бастакор Ҳ. Нишонов, шоир А. Абдураззоқ ва М. Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат олийгоҳи театр куллиётининг декани, театршунос И. Раҳимжоновнинг чиқишлари тўпланганларда катта қизиқиш уйғотди.

К. ТУРСУНБОЕВ,

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ҲУЗУРИДАГИ ИШЧИ-ДЕҲҚОН МУХБИРЛАРИ ДОРИЛФУНУНИ ИШ БОШЛАГАНИГА 30 ЙИЛ БЎЛДИ

БИЗНИНГ ЁРДАМЧИЛАРИМИЗ

Тингловчилар билан навбатдаги машғулотни жумҳуриятда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ҳамидулла Йўлдошев олиб борди. Бугунги маърузачининг ўзи бундан ўттиз йил бурун иш бошлаган халқ дорилфунунининг биринчи тингловчиси бўлганди. У ўзининг журналистик фаолияти, ёзган хабар-мақолалари ҳақида тингловчиларга гапириб берди.

Ҳ. Йўлдошевнинг асосий касби ўқитувчилик. У журналистикага қизиқиб халқ дорилфунунини битиргач, иккинчи касбга ҳам эга бўлди. Ўтган даврда ёзган турли мавзулардаги 200 дан кўпроқ хабар ва мақолалари, лавҳалари турли рўзномалар саҳифаларида эълон қилинди. Ана шуларнинг энг характерлилари қандай дунёга келганлиги, жамоатчиликда қандай қизиқиш уйғотганлиги ҳақида мароқ билан сўзлаб берди.

Ўтган ўттиз йил давомида рўзнома ҳузуридаги дорилфунунни мухбирликка ихлос қўйган 400 дан кўпроқ талаба битириб чиқди. Улардан 40 га яқини шу кунларда журналистика соҳасида муваффақият билан ишлашмоқда.

Рўзномамиз муҳарририятига келаётган хатларнинг мазмуни, мавзуси ва мундарижаси кенг, ранг-баранг. Уларнинг бирида ишчи меҳнати улуғланса, бирида қишлоқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилаётган фуқароларнинг ишлари мадҳ этилади. Хат-хабарларнинг бирида ўқитувчи ҳаётий муҳим тарбиявий масалаларни кўтариб чиқса, бошқа бирида ёш олимнинг кашфиёти ҳақида сўз боради. Ана шундай хат-хабарларнинг кўпчилигида Сиз, муштарийларга яхши таниш бўлган, дорилфунунимизни битирган жамоатчи мухбирларнинг имзолари туради. Тошкентлик ўқитувчи С. Султонов, Ойбек номли Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг илмий ходими Э. Қодиров, халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилаётган Т. Лутфуллаев, М. Пирметов, Т. Дўсовлар шулар жумласидандир.

Лекин дорилфунунни тугатиб, қўлига ҳужжат олган кўпчилик талабаларнинг шу кунларда рўзномалар билан алоқаси узилиб қолганлигини ҳам айтиб ўтиш жоиздир.

Рўзнома ҳузурида дорилфунун ташкил қилинишидан асосий мақсад штатсиз ишчи-деҳқон мухбирларимиз, жамоатчи фаолларимиз сафини кенгайтириш, уларнинг малакасини оширишдан иборат эди. Бу мақсадга муайян даражада эришилди. Лекин ҳали ҳам жамоатчи ёрдамчиларимиз сони етарли, маҳорати эса юксак талаблар даражасида дея олмаймиз. Зотан, рўзнома таянчлари қанчалик кўп бўлса, унинг саҳифаларидаги мавзулар шунчалик ранг-баранг ва қизиқарли бўлади, географияси ҳам кенгаяди.

Ҳозир дорилфунунда машғулотлар давом этмоқда. Уларни олиб боришга малакали журналистлар, В. И Ленин номли ТошДД журналистика факультети ўқитувчилари жалб қилинаётир. Маърузачилар талабаларга турли мавзуларда хат-хабарлар ёзишда нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида назарий билимлар бериш билан бирга амалий машғулотлар ҳам ўтказмоқдалар.

СУРАТДА: «Тошкент ҳақиқати» ҳузуридаги халқ дорилфунунида навбатдаги машғулот.

Сураткаш **В. ТЎРАЕВ.**

МАҲАЛЛАНИНГ 27-ОЛИМИ

Пойтахтимизнинг Киров ноҳиясидаги Оқтепа маҳалласи илгари оддийгина қишлоқ бўлган. Юнусобод мавзесига яқин бўлган ана шу жойдаги 274-ўрта мактабни битирган собиқ ўқувчилардан 26 нафари турли фанлар бўйича номзодликни ҳимоя қилганлар.

Яқинда маҳалла аҳли 26 ёшли Сирожиддин Жалоловни ҳаётида қувончли воқеа билан табриклади. У аспирантлик муҳлатидан бир йил аввал физика-математика фанлари номзоди унвонига сазовор бўлди.

Аввал Тошкент Давлат дорилфунунида, кейинчалик Новосибирск давлат дорилфунунида таҳсил олган С. Жалоловнинг истеъдодига устозлари юқори баҳо беришди.

(Ўз мухбиримиздан).

Ҳар тўғрида

ОЛАМШУМУЛ КАШФИЁТ

● Таниқли рус олими М. С. Цвет ўсимликлардаги яшил модда — хлорофилл хоссасини ўрганар экан, ажойиб бир ҳодисани кузатди. Цвет шундай катта кашфиёт қилдики, бутун дунё олимлари унга тан беришди.

Олим олиб борган тажриба вақтида ажойиб ҳодиса рўй беради: оқ рангли адсорбент устунида устма-уст яшил, кўк ҳамда сариқ қатламлар ҳосил бўлади. Бундан шу нарса аниқланадики, ўсимлик таркибидаги яшил модда бир неча моддалар аралашмасидан иборат экан. Шу йўл билан бошқа моддаларни ҳам таҳлил қилиш мумкин.

Олим шиша найчадаги ранг-баранг устунни хроматограмма (грекча хромос — ранг ва граф — ёзмоқ демакдир) деб, бу устуннинг ҳосил қилинишини эса хроматография усули, деб атади. Ҳозирги вақтда машҳур бўлган хроматография усули 1903 йилда кашф этилган эди.

Цвет кашфиётидан кейин жаҳон олимлари хроматография устида илмий-тадқиқот ишларини давом эттиришди. Бу изланишлар самараси туфайли хроматографиянинг турли усуллари яратилди. Инглиз биохимиклари Мартин ва Жеймслар 1952 йилда хроматографиянинг янги бир усулини кашф қилишди. Уларнинг бу улкан изланиши Нобель мукофотига сазовор бўлди.

ОЛИМНИНГ АТТАНГИ

● **Иккинчи жаҳон урушининг бошида инглиз радиолокация тартибини яратиш устида ишлаган машҳур олим ва ихтирочи Роберт Ватсон-Ватт бир иш билан Сан-Франциско шаҳри (АҚШ)га бориб, автомобилини тез ҳайдагани учун жарима тўлади. Автомобилнинг тезлиги йўлга қўйилган махсус радиолокация қурилмаси ёрдами билан аниқланган эди.**

Кўча ҳаракати қоидасини бузганлигини аниқлашда полицияга ўзи ихтиро қилган ана шу қурилма ёрдам берганлигидан жаҳли чиққан олим бу кўнгилсиз воқеага атаб шеър ёзган.

• *Муштарийлар ижодидан*

СОҒИНЧ

(ҚАТРА)

УЙИГА фавқулодда кириб бориб ўзича «совға» тайёрламоқчи бўлган Акмал куппа-кундузи эшикнинг берклигидан ҳайрон бўлди-ю, бусиз ҳам ҳаяжонланаётгани устига бироз ваҳима ҳам босди. «Тинчликмикин? Ойим қаердайкинлар?» Қўнғироқ овозига бу йил кичиги биринчи синфни, каттаси эса тўртинчи синфни битирган икки синглиси баравариға ичкаридан чопиб чиқишди. Кичиги «акам келдилар» деди-ю, «ака, нима олиб келдингиз?» деб уни сўроққа тута бошлади. Каттаси эса индамай қаёққадир чопиб кетди.

— Ойим, қанилар? — деб сўради Акмал безовталаниб.

— Анувчи... Жаннат хола борлар-ку...

— Гапира қолсанг-чи, тезроқ. Тинчликми?

— Ўша Жаннат холанинг ўғиллари бор-ку... Исмат ака. Шулар уйланаяптилар.

Синглиси яна алланималар деди, лекин Акмалнинг қулоғига бошқа гап кирмади. У нарсаларини ташладида, кўчага отилди.

Акмал онаси ҳузурига борар экан, вокзалга кузатишга чиққан вақтидаги кўз ёшларини тиёолмай хайрлашган қиёфаси кўз ўнгидан кетмасди, олийгоҳнинг учинчи курси тугаб, талабалар ишлаб чиқариш практикасига кетишадиган бўлди. Ўшанда Акмал уйига хурсанд бўлиб қайтган эди. Кўпчилик дўстлари қатори у ҳам уч ой Куйбишев шаҳрида бўлди. Буёғи Волга, уёқда Москва ҳам узоқ эмас. Лекин Акмалнинг ёшлигида кашшофлар оромгоҳига, талабалик йилларида эса пахтага кетганида кунларини аранг ўтказадиган онасини анча ваҳима босган эди. «Уч ой... яна Самарага-я?», деб ҳатто кўз ёши ҳам қилиб олган эди.

Жаннат холанинг уйи йўлнинг муюлишидаги кенг ялангликда эди. Акмалнинг кўзи узоқдан онасига тушди. Энг яқин ёлғизоёқ йўлдан олдинда онаизори, бироз орқароқда эса синглиси илдамлаб келишаётган эди. Улар айни катта йўлда, Жаннат холанинг уйига буриладиган ерда учрашишди. Онаси пастда, Акмал эса юқорида бир-бирларига қараб бир дақиқа тўхтаб қолдилар.

«Ойижон!» Акмал бошқа ҳеч нарса деёлмай ўзини пастга отди. Ўғлининг ҳеч қаери шикастланмаганига қаноат ҳосил қилган онаси уни бағрига босиб, юз-кўзларидан ўпа бошлади. Акмал келганини эшитиб тўйхонадан етиб келган қўни-қўшнилари кап-катта йигитнинг ёш болалардек онаси пинжига кириб кетаётганига, ўғлининг дийдорига тўймай уни қайта-қайта бағрига босаётган онага тикилиб туришар, ҳеч ким уларга ҳалақит беришга журъат этмасди...

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ.

ШЕВАСИ ШИРИН АДОЛАР

Шеваси ширин адолар элда топгай эътибор,
Файзидин олам мунаввар, лутфидин диллар хумор.

Аҳли дониш суҳбатидин касб этар завқу сафо,
Андалиби ҳушнаводек элга бахш айлар баҳор.

Равза боғин жилвасидир юзда ширин хандаси,
Хуш табассум бирла маҳзунларни айлар бахтиёр.

Нозанинлар тарк этар ўз нозининг лутфин кўриб,
Илтифотин орзулаб йўлига доим интизор.

Айласанг, Анвар, шариф исмин ғазал жисмига жо,
Назминг ўлғай дурфишону дилрабо, нақшиннигор.

Анвар ҲОЖИАҲМЕДОВ.

ТЎҒРИЛИК

Тўғрилик умринг боғин гулзор этар,
Эгри хулқлар барчага озор этар.

Тўғри сўзлаб танқид этса, дўст ўшал,
Баъзи инсонлар буни инкор этар.

Нодон мансаб ё лавозимли эрса,
Кўкси осмон, ўзни бир саркор этар.

Ўзни халққа бир билимдон кўрсатиб,
Суҳбатини олиму сардор этар.

Халқ пулин жамлаб, кўпайтмоқ ўрнига
Маслаҳатсиз сарф этиб, абгор этар.

Эл иши чун бош қотирмоқ қайда денг,
Зўр бериб ҳамённи салмоқдор этар.

Ётса ким ғафлатда, бир куни бориб
Халқ уни вазифасидин бекор этар.

Бўлса шундай қилмиши нотўғрилик,
Ўзни расво сарсону зор-зор этар.

Фаҳр эт, эй, Деҳқоний, тўғрилик билан
Эгри кўнгил барчани безор этар.

Тўхтамурод ДЕҲҚОНИЙ.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Пайшанба •

14 ФЕВРАЛЬ

● **ЎзТВ I**

9.00 «Ҳужжатли экран». Кинопрограмма.
10.00 «Бембининг ёшлиги». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
11.05 «Ниҳол». Болалар учун кўрсатув.
11.50 «Лада» хорижда», «Фермерларга талаб». Телефильмлар.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Қуёшда пишган нон». Мультфильм.
18.15 «Эртаклар яхшиликка етаклар».
18.45 «Умумхалқ муҳокамасида».
18.55 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
20.30 «Ахборот».
20.50 «Ёшлар куйлаганда».
21.30 Москва. «Время».
22.15 **Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўртинчи сессиясида.**
22.30 «Расқларда умр баҳори». Ўзбекистон халқ артисти Қизлархон Дўстмуҳамедова.
23.30 Янгиликлар.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● **ЎзТВ II**

19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бугун оқшомда» (рус тилида).
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● **МТ I**

7.00 «Тонг».
9.30 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра...
9.45 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.45 «Бинафшаранг хаёллар». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
11.30 Т. Вольская чалади (домра).
11.40 А. С. Пушкин. «Белкин қиссалари». «Тобутсоз». Телеспектакль.
12.30 «ТСН».
12.45 «Опера шинавандалари клуби».
13.45 «Жамайка». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Экран»).

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-фильм.
16.55 Кичик концерт.
17.10 Болалар учун фильм. «Топинамбурлар». 1-серия (Одесса киностудияси).
18.15 «... 16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 «ТСН».
19.15 В. Крайнев чалади (фортепиано).

МТ экранида Пекин телевидениеси
19.55 «Пекин манзаралари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (ХХР).
20.40 «Бинафшаранг хаёллар». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.

*

21.30 «Время».
22.15 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра...

МТ экранида Пекин телевидениеси
22.30 «Ли Дачжао». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
23.45 «Осиё уйинларининг очилиши». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (ХХР).

Тунги телевидение
01.10 «Матонат». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 2-қисм.
02.10 «Сизни София Ротару таклиф этади».

● **МТ II**

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси
9.15 «Анре де Сен-Симон». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Адабиёт. 8-синф. Л. Н. Толстой. «Зиёфатдан сўнг».
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Адабиёт. 10-синф. Ф. М. Достоевский. «Жиноят ва жазо».
12.05 «Экранда «01» хизмати». Ёнғиндан сақланиш ҳақида фильмлар.

*

13.05 «Бувимнинг хонадони». Ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск киностудияси).
13.25 Ритмик гимнастика.
13.55 Россиянинг ҳужжатли экрани.
15.25 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 4x5 кмга эстафета. Хотин-қизлар. Италиядан олиб кўрсатилади.

* * *

18.00 «Лада» Кипрда ва Грецияда». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Самара).
18.10 С. Цвейг. Генделнинг қайта тирилиши». Ф. Генделнинг «Масиҳлар» мусиқасига яратилган адабий-драматик композицияси.
19.40 Ритмик гимнастика.
20.10 «Млада» хори куйлайди.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Йил фасллари. Февраль.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Махлуқ». Мультфильм.
22.25 «Куйинг мангу янграйверсин!». Мусиқий телефильм.
22.50 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Динамо» (Рига). В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг кичик спорт майдонидан кўрсатилади.

ХОТИРАЛАРИ АБАДИЙЛАШТИРИЛДИ

Мичурин номли маҳалла аҳли Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳамқишлоқлари номини абадийлаштириш мақсадида бир неча маротаба Калинин қишлоқ Кенгашига мурожаат қилишганди. Ҳал бўлавермагач, маҳалла қўмитасининг раиси Расул Азимов бу муаммони бир ёқлик қилишга киришди. Мутасадди ўртоқларга номларни абадийлаштиришдан ташқари масаланинг тарбиявий аҳамияти борлигини ҳам айтди. Розилик олингач, маҳалла аҳлининг йиғилишида қайси кўчага кимнинг номи берилиши келишиб олинди. Мичурин, Олча, Ўзбекистон ва яна тўртта торкўчага марҳум Т. Расулов, И. Мамадалиев, Ҳ. Саъдуллаев, И. Исмоилов, А. Бобожонов, С. Икромов, М. Азимов номлари берилди.

И. АҲРОРОВ,
Тошкент ноҳияси.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

«СОРТСЕМОВОШ» Тошкент вилоят бирлашмасининг

ОЛОЙ БОЗОРИ ҲУДУДИДА ЖОЙЛАШГАН
ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН

«УРУҒЛАР» ДЎКОНИ

кенг навлар кўламидаги сабзавот, полиз ва кўчат экинларининг сараланган уруғларини сотади ва бу уруғларнинг юқори сифатли бўлишига кафолат беради.

Шунингдек, дўкон корхоналар, муассасалар, боғтоморқа ширкатлари ва бошқа ташкилотларнинг олдиндан берган талабномаларига кўра юқорида кўрсатилган уруғларнинг сайёр савдосини ҳам ташкил қилади.

«СОРТСЕМОВОШ» ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БИРЛАШМАСИ.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДАГИ КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИ, ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИ, ШИРКАТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ИЖАРА ҲАМДА ЯККА ТАРТИБДАГИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ ФУҚАРОЛАР

ДИҚҚАТИГА!

1991 ЙИЛ ЯНВАРДАН БОШЛАБ ССЖИ ПЕНСИЯ ЖАМҒАРМАСИ ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТ БЎЛИНМАСИНИНГ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БЎЛИМИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ.

Пенсия жамғармаси Ўзбекистон жумҳурият бўлинмасининг Тошкент вилоят бўлими ССЖИ Пенсия жамғармаси системасининг Тошкент вилояти ҳудудидаги бошқарув органи ҳисобланади.

БЎЛИМНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ — ВИЛОЯТДА

ССЖИ Пенсия жамғармасига Пенсия таъминоти ва нафақа тўлаш учун мўлжалланган бадалларни йиғиш, шунингдек, кам таъминланган фуқароларнинг пенсиялари ва нафақаларига қўшимча ҳақ тўлаш учун ўзининг бюджетига ихтиёрий бадалларни йиғиш ва тўплаш юзасидан ишларни ташкил қилишдан иборат.

ССЖИ ПЕНСИЯЛАР ЖАМҒАРМАСИНИНГ МАБЛАҒЛАРИ:

— қарилик пенсияси, шу жумладан ишлаётган пенсионерлар учун, ногиронлик пенсияси, боқувчисини йўқотганлик учун пенсия, белгили муддат ишлаганлик учун ва ССЖИ қонунларида белгиланган бошқа пенсияларни тўлаш;

— ижтимоий нафақаларни тўлаш;

— болани парвариш қилганлик учун бериладиган ва ҳар бир бола учун ССЖИ қонунларида белгиланган ёшга тўлгунча ҳар ойда бериладиган нафақаларни тўлаш учун ва пенсионерлар, ногиронлар, болалар ва аҳолининг бошқа тоифаларини ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга қаратилган бошқа тадбирларга сарфланади.

Алоҳида фуқароларни шартнома бўйича ишга ёлловчи барча корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва ширкатлар — мулкнинг туридан қатъий назар, ССЖИ Вазирлар Кенгаши ва Бутуниттифоқ Касаба Уюшмалари Марказий Кенгашининг 1990 йил 15 августдаги 818-сонли Қарори билан тасдиқланган ССЖИ Пенсия жамғармаси тўғрисидаги Низомга мувофиқ, ижтимоий суғурта жамғармасига ўтказиладиган маблағлар чиқариб ташланган ҳолда давлат ижтимоий суғуртаси бадалларини ССЖИ Пенсия жамғармасига юборишлари шарт.

Алоҳида фуқароларни шартнома бўйича ишга ёлловчи корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва шахслар ССЖИ Пенсия жамғармасининг ўзлари жойлашган манзилдаги вакилларида суғуртачи сифатида рўйхатдан ўтишлари зарур.

Пенсия жамғармасига фуқаролардан босиб қолинадиган мажбурий суғурта бадалининг миқдори иш ҳақининг 1 фоизи ҳажмида белгиланган.

ССЖИ Президентининг 1990 йил 4 октябрдаги Фармонига мувофиқ-корхоналар, муассасалар, ташкилотлар томонидан 1991 йилда тўланиши лозим бўлган давлат ижтимоий суғуртаси бадалларининг тарифлари 26 фоизни ташкил этади. Улардан суғурта бадаллари тарифлари давлат ижтимоий суғуртаси бадаллари умумий миқдорининг 80,5 фоизи ҳажмида белгиланган.

Ходимлари имтиёзли қарилик пенсияни олиш ҳуқуқига эга бўлган ташкилотлар учун давлат ижтимоий суғуртаси бадаллари тарифларидан келиб чиқиб ҳисобланган бадаллардан ташқари, ССЖИнинг «ССЖИда фуқароларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунининг 14-моддасига мувофиқ, ССЖИ Пенсия жамғармасига қўшимча бадаллар белгиланади.

Бюджетдан маблағ оладиган ташкилотлар бадалларни ойда бир марта — ойнинг иккинчи ярми учун иш ҳақи тўланиши белгиланган муҳлатда тўлашлари лозим.

Бошқа ташкилотлар мулкчилик ва хўжалик юритишнинг қандай турдалигидан қатъий назар бадалларни хоҳ ойнинг биринчи ярми учун, хоҳ иккинчи ярми учун иш ҳақи тўланиши белгиланган муҳлатларда тўлайдилар.

Алоҳида фуқароларни шартнома бўйича ишга ёлловчи шахслар бадалларни иш ҳақи тўланган ойдан кейинги ойнинг 5-кунигача ҳар ойда тўлайдилар.

Суғурта бадаллари тўлов топшириқларни Давлат банкининг тегишли бўлими орқали пул ўтказиш йўли билан, алоҳида фуқароларни шартнома бўйича ишга ёлловчи шахслар нақд пулларни ССЖИ Пенсия жамғармасининг ҳисобига ўтказиш йўли билан тўлайдилар.

000829001 ҳисобига суғурта бадалларини ўтказиш тўғрисидаги тўлов топшириғи тегишли давр учун иш ҳақи сифатида тўланадиган пулларни талаб қилиш билан бир вақтда Давлат банки муассасасига тақдим этилади.

Суғурта бадалларини ўтказиш тўғрисидаги тўлов топшириғи тақдим этилмаган ҳолларда ва чекнинг орқа варағида пенсия тамъиноти учун тўланадиган суғурта бадаллари бўйича қарздорлик йўқлиги тўғрисида белги қўйилмаган ҳолларда банклар иш ҳақини тўлаш учун маблағ бермаслиги зарур.

Бадаллар тўлаш учун белгиланган муҳлатлар тугаши билан тўланмаган пул миқдори боқиманда қарз ҳисобланади ва пенсия билан қўшиб ундириб олина бошлайди.

Ташкилотлар ва ССЖИ Пенсия жамғармаси ўртасидаги бадаллар билан боғлиқ барча ҳисоб-китоблар ташкилотлар томонидан суғурта бадаллари ҳисобига тўланган сарф-ҳаражатларни чиқариб ташлаган ҳолда нақд пулсиз ҳисоб-китоб тартибида амалга оширилади.

Суғурта бадалларини ССЖИ Пенсия Жамғармасининг Тошкент вилоят агросаноат банкида янги очилган 000829001 ҳисобига ўтказишингизни сўраймиз. Банкимиз коди 734514.

ССЖИ ПЕНСИЯ ЖАМҒАРМАСИ ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТ БЎЛИНМАСИНИНГ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БЎЛИМИ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Буюртма — 4875. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12